

1986-XI-22

**laiškai
lietuviams**

gruodis / december 1986

KALĖDŲ NUOTAIKOS	361 Juozas Vaišnys, S.J.
KALĖDOS IR . . . AMŽINOS KALĖDOS	363 Kun. Jonas
LIETUVIŲ KATALIKŲ RELIGINĖ ŠALPA	364 Red.
NE BAIMĖS, BET MEILĖS DVASIA	365 Chiara Lubich
TEOLOGINIAI MĄSTYMAI	366 Vytautas Bagdanavičius
LIETUVIŠKI PAPROČIAI: GRUODIS	370 Danutė Bindokienė
PASAULIO LIETUVIŲ ANKETA, 1985-1986	375 Dr. K. Trimakas
DIDŽIOJI LAIMĖ	377 H. S. Braun, O.M.Cap.
KAIP JAUNIMAS GALĖTŲ PRISIDĖTI PRIE LIET. IŠLAIKYMO	380 Rūta Udrienė
KOKIOS SAVYBĖS UGDO IR KOKIOS ŽUDO DRAUGYSTĘ	382 Paulius Bindokas
KO MES LAUKIAME IŠ AUKLĖTOJŲ	383 Auris Jarašūnas
TĖVYNĖJE	384 Gediminas Vakarīs
KALBA	339 Juozas Vaišnys, S.J.
ATSIŲSTA PAMINĖTI	390 Red.
ĮVAIRYBĖS	391 Red.
TRUMPAI IŠ VISUR	392 J. Pr.
1986 M. "LAIŠKŲ LIETUVIAMS" TURINYS	394 Red.

Šis numeris iliustruotas nuotraukomis iš Lietuvos katalikų religinės šalpos veiklos. Viršelio piešinys
— Rasos Krokytės.

Laiškai Lietuviams — Letters to Lithuanians (ISSN 00301-540) is published monthly except July / August, when bimonthly, for \$10.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. POSTMASTER: Send address changes to **Laiškai Lietuviams**, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636.

KALĖDŲ NUOTAIKOS

JUOZAS VAIŠNYS, S.J.

"Ugnies į žemę atnešti atėjau ir ko noriu, jei ne to, kad ji kūrentųsi", pasakė prieš du tūkstančius metų Mesijas, atėjęs į mūsų vargingą pasaulį, kuriam trūko šviesos, šilimos ir meilės. Jis pats buvo ta išganingoji ugnis, apšvietusi ir sušildžiusi tamsoje paskendusį ir žiemos ledu apdengtą pasaulį. Jis apšvietė ir sušildė tamsoje besiblaškančias ir dvasinį šaltį kenčiančias žmonių širdis, įžiebdamas jose tikrosios meilės ugnį. Ir mūsų laikams trūksta tos dieviškosios ugnies, kuri sutirpdytų suledėjusias brolių ir seserų širdis ir sujungtų jas į šviesią galingą vienybę, į karštą brolišką vienas kito meilę.

Kiekvienas vakaras apgaubia žemę rimtimi, bet gal nuostabiausias yra tas vakaras, kai aplink kūčių stalą susėdusios šeimos surimtėja, susikaupia ir susimąsto. Žmogus pasijunta stovįs prieš didelę paslaptį, kai Dievas tampa žmogumi, dangus pasiekia žemę, kai įžiestasis ateina kentėti už įžeidėją, kai antgamtinę laimę praradusia jam vėl suspindi linksmas atgimimo rytas, kai jo likimas jau nėra tik mirtis ir kapas, bet amžino gyvenimo vartai tuoj vėl atsivers. Tikrai nuostabi toji Betliejaus paslaptis: dievybė čia jungiasi su žmogyste, džiaugsmas maišosi su melancholija, ilgas, bet viltingas šviesos laukimas pagaliau vainikuojamas pasiaukojančios meilės.

Kristus gimdamas atnešė pasauliui gyvenimą, džiaugsmą, laimę, viltį ir meilę. Jis atėjo į tikro gyvenimo ištroškusių žemę, atskrido, lyg tas legendarinis pelikanas, kuris maitina vaikus savo krūtinės krauju. Žmogus gyveno alkanas, ištroškęs ir liūdnas. Jo gyvenimas gal buvo tik laidotuvių procesija, nes gyveno atsiskykęs nuo Dievo. Kalėdos yra pirmasis žmogaus susitikimas su Dievu. Tai yra tikrojo gyvenimo seniai lauktoji pradžia. Linkime, kad Kalėdų džiaugsmas tęstųsi visus metus, kad susitikimas su Dievu būtų be atsiskyrimo.

Lietuvių katalikų religinė šalpa saugo Sibiro maldaknygės originalą su rožiniu iš Sibiro. Nuotraukoje originalas su vertiniais į anglų, ispanų, vokiečių, italų ir kinų kalbas.

KALĖDOS IR. . . AMŽINOS KALĖDOS

KUN. JONAS

. . . jums gimė Išganytojas. Jis yra Viešpats Mesijas. Ir štai jums ženklas: rasite kūdikį, suvystytą vystykiais ir paguldytą ēdžiose” (Lk 2,11).

Visokių gimsta kūdikių. Gimsta piliečiai mylimam karaliui, gimsta ir eiliniams žmonėms, gimsta ir varguoliams. Visi gimsta taip pat. Bet yra skirtumas, kaip kas juos priima. Kai pirmą kartą viešai parodo gimusį karaliaus šeimos kūdikį, tai subėga tūkstantinės minios pasižiūrėti ir kelti ovacijų. Kai gimsta eilinio piliečio namuose, tai džiaugiasi giminės, draugai ir kaimynai. o kai gimsta neturtingo vargšo namuose, tai kartais ir tėvai nelabai tesidžiaugia, nors jį myli. Ne retai pasako: "Geriau būtų, jei nebūtum gimęs", nes žino, kad jis turės vargelių vargti.

Kalėdų naktis. Betliejaus apylinkėse snūduriuoja ir budi piemenys prie savo avių bandų. Staiga "nutvieskia juos Viešpaties šlovės šviesa". Išsigąsta. Angelas ramina: "Nebijokite. Štai aš skelbiu jums didelį džiaugsmą, kuris bus visai tautai... Jums gimė Viešpats Mesijas". Atsiranda ir gausi dangaus kareivija. Ji garbino Dievą, giedodama: "Garbė Dievui aukštybėse, o žemėje ramybė jo mylimiems žmonėms".

Piemenys nubėgo pažiūrėti, kas ten įvyko. .. rado Mariją, Juozapą ir kūdikį ir "grįžo atgal, garbindami ir šlovindami Dievą už viską, ką buvo girdėję ir matę, kaip jiems buvo paskelbta" (Lk 2,2-21). Štai ir visa Kalėdų įvykio istorija. Bet kokias skirtingas nuotaikas ji sukelia ir mūsų laikų žmonėse! Vieni džiaugiasi, kiti piktinasi, abejoja, mano, jog tai tik prasimanymas. Jei Dievas yra, tai tokie dalykai neturėtų būti! Tik pagalvokite: neva visagalis, visokio gėrio pilnas Dievas pasivers kūdikiu, gims gyvulių prieglaudoje, tvarte ar kalno urve — kokia tai nesąmonė!

Ir galvoju sau: "Argi tai gali būti nesąmonė? Ko Dievas norėjo, siųsdamas savo mylimą sūnų į pasaulį? Ar jis norėjo lai-

mėti visų žmonių pasitikėjimą ir meilę? Ar jis atėjo rodyti savo begalinės galybės ir įvairių žmonių baimės?"

Kai Senajame Testamente Dievas apsi-reiškė izraelitų tautai, tai tikrai rodė jai savo galybę, ir išvesdamas pavergtuosius iš Egipto nelaisvės, ir duodamas savo įsakymus. Žydai taip išsigando, išvydę Sinajaus kalną, paskendusį tamsiame, tirštame debesyje, kuris liepsnojo, rūko, tvieskė žaibais ir griaudė perkūnai. Buvo įsakyta per Mozę neprieiti iki kalno papėdės nei žmonėms, nei gyvuliams, nes tuoj kristų negyvi. Tauta girdėjo net balsą, sklindantį iš debesies. Bet labai išsigando, kad šaukė Mozei: "Eik tu kalbėtis su Viešpačiu, nes mes galime numirti". Ir pridėjo, kad jie klausys, ką Viešpats pasakys Mozei. Taip ir atsitiko. Bet ar šitaip Dievas laimėjo izraelitų pasitikėjimą ir meilę? Ilgainiui išnyko ir jų Dievo baimė, ėmė garbinti pagonių kaimynų dievaičius ir nebesilaikyti Dievo duotų įsakymų. Ir vėl Dievas baudė juos, ne kartą atiduodamas kaimyninių tautų vergijon. Ar visa tai ne-liudija, kad Dievo galybių apreiškimas žmonėms ne būtinai laimi jų pagarbą, pasitikėjimą ir meilę?

Kalėdos. Dievo Sūnus, tikras Dievas iš tikro Dievo, ateina į pasaulį pas visus žmones. Jis nori laimėti visų meilę ir pasitikėjimą, visiems parodyti savo nepaprastą gerumą. Jis ateina į vargingo staliaus šeimą. Jam nėra vietos gimti keleivių užkeigoje. Jis turi gimti tvarte. Pirmieji jo lankytojai — taip pat vargingi piemenys. Kūdikis. Gležnutis kūdikis. Kas tokio bijosis? Kas pasidžiaugs kūdikėliu? Per šimtmečius iki mūsų dienų milijonai džiaugėsi ir tebesidžiaugia mums šitaip apsi-reiškusiu Dievo gerumu ir meile. Ko Dievas nelaimėjo, apsi-reikšdamas savo galybe, tai jis laimėjo apsi-reikšdamas silpnybe, kūdikio gležnumu! Kaip Dievas turi mylėti net didžiausius vargšus, kai jis šitaip nusižemina! ..

Dėl žmonių jis vargo, dirbdamas amati-

Šių metų spalio mėn. 25 d. buvo labai iškilmingai Niujorke paminėta lietuvių katalikų religinės šalpos 25 metų jubiliejus. Iškilmės buvo pradėtos šv. mišiomis Šv. Patriko katedroje. Jas koncelebravo nemažas skaičius vyskupų ir kunigų, lietuvių ir amerikiečių. Po mišių buvo iškilmingas renginys Niujorko Waldorf Astoria viešbutyje. Ta proga buvo įteiktas ypatingas žymuo Čikagos kardinolui Juozui Bernardin už jo visokeriopą pagalbą Lietuvos tikintiesiems. Taip pat buvo pagerbtas vysk. Vincentas Brizgys, kuris nuo pradžios vadovauja Religinei šalpai, ir prel. Jonas Balkūnas, vienintelis likęs Religinės šalpos steigėjas, bei kun. Stasys Raila, pirmasis Religinės šalpos reikalų vedėjas.

Iškilmėse dalyvavo valdžios bei kitų įvairių institucijų atstovai. Religinės šalpos sidabrinio jubiliejaus rengimo komitetui vadovavo dr. Juozas Kazickas ir ponia Aleksandra Kazickienė.

Šios didingos iškilmės buvo tikrai užsitarnautas Religinės šalpos įvertinimas. Jau ją pakankamai pažįsta ir vertina taip

ninko darbą, vargo trejus metus, mokydamas minias ir darydamas stebuklus kaip tik vargšams ligoniams; vargo, nešdamas kryžių ir mirdamas, ant jo prikaltas... Visa tai jis pradėjo, gimdamas Betliejaus apylinkėse. Žmonės pagaliau suprato, kad visatos visagalis Kūrėjas yra *visiems* prieinamas, visus myli, net ir didžiausius varguolius - elgetas, net nusidėjėlius. Kūdikiu tapdamas Dievas laimėjo šimtų milijonų širdis!

Ar Dievas begali kaip nors dar geriau savo meilę žmonėms parodyti? Taip. Jis tai padarė. "Imkite ir valgykite, nes tai yra mano kūnas... Imkite ir gerkite, nes tai yra mano kraujas. Tai darykite man atminti". Niekas nebūtų galėjęs drįsti net pasvajoti, kad Dievas galėtų šitaip nusižeminti, šitokiu būdu stengtis laimėti žmonių širdis, šitaip su kiekvienu žmogumi jungtis.

pat ir daugelis mūsų tautiečių. Praėjusią vasarą Dainavoje buvo ateitininkų jubiliejinė stovykla. Stovyklos dalyviams buvo duota užpildyti anketą su įvairiais aktualiais klausimais. Vienas klausimas buvo: "Kuri organizacija dirba Lietuvai naudingiausią darbą?" Daugiausia balsų gavo Lietuvių katalikų religinė šalpa, pralenkdama LB, Vliką, Altą ir kitas organizacijas.

Lietuvių katalikų religinė šalpa (Lithuanian Catholic Religious Aid, Inc.) veikia nuo 1960 m. Ji buvo įsteigta Kunigų vienybės Amerikoje iniciatyva. Kunigų vienybė visada rūpinosi šalpa. Po I pasaulinio karo buvo šiam reikalui įsteigta speciali komisija. II pasaulinio karo metu 1942 m. buvo sudarytas komitetas padėti nuo karo nukentėjusiems lietuviams. 1959 m. buvo įkurta Lietuvių kunigų pagalbos komisija, iš kurios vėliau išsivystė dabartinė Religinė šalpa. Jos tikslas — gelbėti ir ginti tikėjimo reikalus Sovietų sąjungos okupuotoje Lietuvoje ir teikti pagalbą Lietuvos bažnyčioms; šelpti besirengiančius į dvasinę luomą laisvajame pasaulyje, kad, atėjus laikui,

Jis tai padarė ir tebedaro kasdien tūkstančiais kartų visame pasaulyje, kiekvienose šv. mišiose.

Čia vyksta amžinos Kalėdos. Kaip ir Marija su Juozapu, ir piemenys, ir trys išminčiai regėjo, turėjo visagalio Dievo Sūnų, taip ir mes jį turime tokia mums prieinama forma, kad galime tik stebėtis, žavėtis, džiaugtis ir su juo jungtis, kada tik norime. Į visa tai pirmas Dievo žingsnis buvo Kalėdų naktį Betliejaus apylinkėse.

Ar aš tikrai tikiu? Ar aš jam atidaviau savo širdį, savo meilę? O gal tik, kaip Erodas, noriu juo nusikratyti, net užmušti savo nuodėmėmis? Jis visiškai dabar priklauso nuo mano geros valios. Ką aš Tau, Jėzau, galiu pasakyti šių Kalėdų švenčių proga? Noriu tik paklausti, ar Tu gali būti patenkintas mano meile Tau?

jie galėtų dirbti Lietuvoje. Kuriant Lietuvių katalikų religinę šalpą, daugiausia pasidarbavo kan. dr. J.B. Končius, kuris parašė organizacijos statutą. Pirmieji darbininkai buvo: vysk. V. Brizgys, prel. J. Balkūnas, kan. J.B. Končius, kunigai: J. Aleksūnas, M. Ražaitis, T. Narbutas, J. Čepukaitis; taip pat visų Lietuvos vyskupijų atstovai: V. Pikturina (Kauno), V. Bartuška (Vilkaviškio), K. Balčys (Panevėžio), A. Račkauskas (Telšių), I. Urbonas (Kaišiadorių). Religinės šalpos įstaiga buvo atidaryta 1960 m. Brookline, vėliau perkelta į Maspeth, NY.

Lietuvių katalikų religinė šalpa, kaip organizacija, buvo įregistruota Niujorko valstijoje 1961 metais. Gavus JAV episkopato 20.000 dol. subsidiją, Religinė šalpa ėmėsi aprūpinti Lietuvos bažnyčias medžiagomis bažnytiniam drabužiams, vienuolius ir vienuoles — vaistais, tremtinius — religine spauda bei įvairiais religiniais reikmenimis, taip pat rėmė Vatikano radijo laidas lietuvių kalba.

Pirmasis Religinės Šalpos reikalų vedėjas buvo kun. Stasys Raila, kurį 1967 m. pakeitė kun. Kazimieras Pugevičius. 1978 m. Religinės šalpos būstinė iš Maspeth, NY, buvo perkelta į Brukliną, prie Tėvų pranciškonų vienuolyno, 351 Highland Blvd.

Vienas iš pagrindinių Religinės šalpos įsipareigojimų — informuoti pasaulį apie okupuotos Lietuvos tikinčiųjų vargus. Šis informacinis darbas dabar yra žymiai praplėstas. Prie Religinės šalpos pradėjo veikti Lietuvių informacijos centras. 1979 m. Reikalų vedėjo pavaduotojomis buvo pasamdyta G. Damušytė ir M. Skabeikienė.

Praplėstas ir sustiprintas bendradarbiavimas su kitomis lietuvių bei kitataučių organizacijomis. Įsigyta reikalinga aparatūra (kompiuteris) pagrindžio leidiniams klasifikuoti bei versti, kalinių sąrašams vesti ir kitiems Religinės šalpos darbams vykdyti. Aparatūrai pritaikyti lietuviški ženklai. Religinės šalpos būstinėje veikia teleksas, kuriu palaikomi ryšiai su Vatikano radiju, Kestono kolegija, Tarptautinės amnestijos centru Londone, Laisvosios Europos radiju Miunchene bei Amerikos balsu Vašingtone.

NE BAIMĖS, BET MEILĖS DVASIA

CHIARA LUBICH

"Dievas gi mums davė ne baimės dvasią, bet galybės, meilės ir protingumo Dvasią" (2 Tim 1,7).

Apashtalas Paulius tuos žodžius rašė laiške Timotiejui, savo bendradarbiui, kurį jis buvo siuntęs darbuotis Efezo bendruomenėje. Timotiejui tas pavedimas buvo sunkus, nes ten reikėsi piktnaudžiavimas, kurį reikėjo smerkti, ir klaidingos idėjos, kurias reikėjo atmesti. Jis jau buvo beprarandęs drąsą, nes buvo jaunas ir drovus, labiau linkęs vengti, negu situacijas pasitikti. Šv. Paulius ir priminė, kad charizmą — malonių dovaną — kurią jam Dievas davė, turi naudoti, darbuodamasis Bažnyčios gerovei. Toji dovana duos jam stiprybę, meilę ir išmintį.

Iš tikrųjų Timotiejui reikėjo ir drąsos skelbti Evangeliją, ir stiprybės vadovauti bendruomenei. Tvirtumas kartu su maloningumu, išmintimi ir apdairumu galėjo

Religinė šalpa verčia ir leidžia Lietuvos Katalikų Bažnyčios kroniką anglų kalba ir ją siuntinėja 6000 tiražu valdžiai, spaudai, žmogaus teisių organizacijoms, hierarchijai, mokykloms. Religinės šalpos valdybos nariai keliauja į įvairias vietas, kalbėdami lietuviams ir kitataučiams apie Lietuvos vargus. Vasarą prie Religinės šalpos bei Lietuvių informacijos centro nuolatinių trijų darbuotojų talkino keli jaunuoliai. Jiems šis darbas buvo labai įdomus ir naudingas.

Religinė šalpa yra išleidusi keletą knygų apie Katalikų Bažnyčios padėtį Lietuvoje. Ši svarbi mūsų organizacija jau yra tikrai daug nuveikusi. Ji ir toliau tyliai, bet pastoviai dirba mūsų tėvynės ir Bažnyčios naudai. Kas norėtų finansiškai paremti šį kilnų darbą arba gauti daugiau informacijų, gali kreiptis šiuo adresu: 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Tel. (718) 647-2434.

jam padėti veikti tinkamu metu ir tinkamoje vietoje, žinoti, ką kalbėti, ką daryti kiekvienu atveju ir kaip elgtis su kiekvienu asmeniu.

Nors tie apaštalo žodžiai buvo rašyti Dievo tarnybai pašauktam asmeniui, netiesiogiai — jie skiriami kiekvienam krikščioniui. Iš tikrųjų kiekvienas mūsų, kokioje gyvenimo padėtyje bebūtumėm, esame pašaukti nešti Evangelijos dvasią į šeimą, mokyklas, darbovietes, mūsų profesijoje: būti Bažnyčios statytojais. Kiekvienas mūsų esame gavę malonių, ypatingų dovanų, kad galėtumėm būti Kristaus liudytojai savo aplinkoje. Jei kartais būtumėm gundomi jo gėdytis ir vengti, toji dovana duoda mums jėgų pasitikti neišvengiamas sunkenybes ir liudyti pasauliui Kristų.

Čia mąstomi apaštalo žodžiai nurodo dorybes, kurių ir mums reikia. Mums taip pat reikia stiprybės, meilės ir išminties. Mums reikia drąsos, kad mūsų krikščioniškas reikšimasis būtų visuomenės jaučiamas, ypač kada pagrindinės moralinės vertybės yra trempiamos. Mums reikia ryžto nugaleti baimingumą, tingumo polinkį, kai norime save izoliuoti, ieškodami patogumo. Turime liautis nuolat teisintis, taip maskuodami sunkenybių baimę ir norėdami dėmesio tik sau.

Mums reikia drąsos, bet toji drąsa turi būti maloninga, pagarbi ir suprantanti, ypač santykiuose su tokiais, kurie kitaip galvoja negu mes. Kaip mes galime pasiekti tokį nuostabų krikščionišką darnumą, kurį čia šv. Paulius nurodo? Mes turime pasitikėti Jėzumi, gyvenančiu mumyse. Jei leisime jam veikti mumyse, pasitiksime situacijas ne patogiu pasyvumu, bet ryžtingu aktyvumu. Tada mes bendrausime su žmonėmis, siekdami būti su jais viena pagal Dievo valią mūsų pareigose, pašaukime, pasitikėdami mumyse veikiančia Jėzaus malone.

Jei taip darysime, pats Jėzus ugdys mumyse dorybes, reikalingas liudyti jį mums patikėtoje veikloje.

Iš anglų kalbos išvertė

Kostas Paulius

TEOLOGINIAI MĄSTYMAI

VYTAUTAS BAGDANAVICIUS

76. FIGOS MEDIS IR DIEVO PAŽINIMAS

"Jėzus atsakė: 'Tu tiki, kadangi pasakiau tavo matęs po figmedžiu?'"

Šis Kristaus atsiliepimas liudija, kad ir jo mintyje buvo klausimas, kaip žmogui ateina tikėjimas. Tai yra tas pats klausimas, kurį svarstėme praėjusiam mąstyme. Kristus nesivaržo konstatuoti, kad Natanaeliui tikėjimas atėjo dėl to, kad jis buvo pažintas kaip asmuo. Mes dažnai einame į tikėjimą greičiau priešingu keliu. Mes norime Dievą pilnai ir visapusiškai pažinti ir aptarti, kas iš tikrųjų yra neįmanoma, kol gyvename žemėje. Tačiau ir mums galioja Natanaelio tikėjimo išpažinimo kelias, vedąs prie Dievo tuo būdu, kad žmogus yra Dievo pažintas. Tas pats pažinimas, kuris buvo Kristaus pasakytas Natanaeliui, galioja ir mums. Ir mes esame Dievo pažįstami; tai gali ir mus paskatinti į tikėjimo išpažinimą.

Kas buvo tas medis, po kuriuo Jėzus matė Natanaelį? Apie tą medį neretai užsimenama Egipto *Mirusiųjų knygoje* ("The Book of Dead", Egyptian Literature, E. Wilson Edition, 1901 m. London, New York). Skyriuje, pavadintame "Pažinimu", randame šitokias žinias apie figos medį ir Dievo pažinimą. Vienas asmuo ten šitaip aprašo Dievo pažinimo patirtį: "Aš esu savo gyvenimo valdovas. Aš čia atėjau iš Re-aa-urt miesto. Osyrio miesto. .. Aš apkabinau figos medį ir jį padalinau. Aš atsidariau kelią sau pačiam pas Sekhiu dievus iš Tuat. Aš atėjau pamatyti to, kuris gyvena savo dieviškame ureus, veidas į veidą, akis į akį, ir pasidaviau vėjui, kai jis atėjo. .. Tu esi manyje, ir aš esu tavyje. Ir tavo savybės yra mano savybės. Aš esu užtvindymų dievas... Mano formos yra formos Khepera dievo... Aš atėjau, kaip žmogus be supratimo, ir išeisiu stipraus Khu forma. Ir aš žiūrėsiu į savo išvaizdą, kuri bus išvaizda vyro ir moters per amžių amžius" (47 psl.).

Ir Kristaus gyvenime mes sutinkame vieną keistą epizodą, ryšium su figos medžiu.

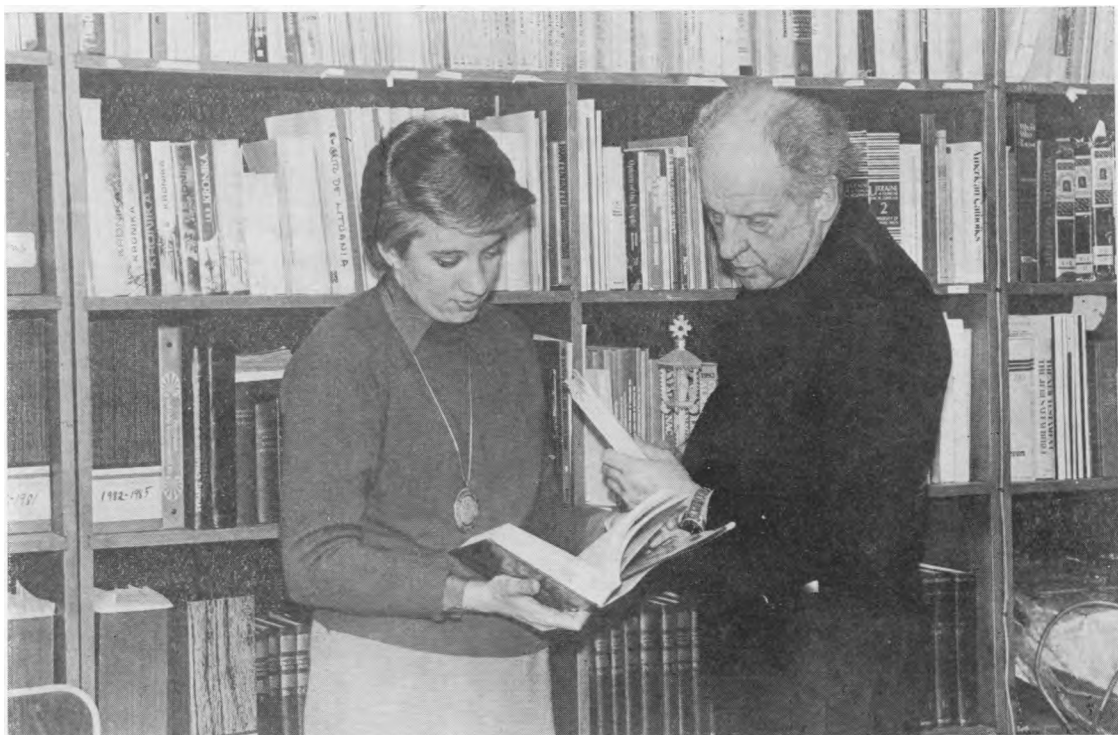
Lietuvių katalikų religinės šalpos direktoriai tariasi su dabartiniu Religinės šalpos reikalų vedėju kun. Kazimieru Pugevičium (pirmas iš kairės). Toliau sėdi: prel. P. Bulovas, kun. J. Pakalniškis ir buvęs Religinės šalpos reikalų vedėjas kun. S. Raila.

Mato 21,18-19 skaitome, kad Kristus buvo išalkęs, norėjo rasti ant figos medžio vaisių, bet nerado. Tada jis medį pasmerkė šiais žodžiais: "Tegul per amžius ant tavęs nemegs vaisiai!" Ir figmedis bematant nudžiūvo. Tai yra vienas iš tų epizodų Evangelijose, kurie jų aiškintojams kelia neatsakomą klausimą. Galimas dalykas, kad čia yra vienas tų atvejų, kada įvykiai Evangelijos atpasakojimuose yra labai sutraukti, paduodant tik kelis įvykio aprašymo sakinius, prileidžiant, kad klausytojai žino visą istoriją, tad čia užtenka priminti tik jos griaučius. Pvz., tokiu sutrauktu pasakojimu yra laikomas Kanos vestuvių aprašymas. Jeigu dėl to prileistume, kad Kristaus laikų visuomenei buvo žinomas egiptietiškas paprotys ieškoti žmogaus ryšio su Dievu, tarpininkaujant figos medžiui, tai toks medžio pasmerkimas reikštų ne tiek šio medžio bio-

loginį pasmerkimą, kiek jo religinės simbolikos pasmerkimą. Šį aiškinimą pateisintų ir Morkaus pastaba, kad tada, kai Kristus pasmerkė figos medį, iš tikro nebuvo figos vaisių laikas (Mk 11,13).

Galima spėlioti, kad tas paslaptingas Natanaelio elgesys po figos medžiu kaip tik buvo kas nors panašaus, kaip Egipto tradicijoje aprašytas Dievo ieškojimas per figos medį. Tuo nereikėtų stebėtis, nes ne viena egiptietiška religinė išraiška yra išlikusi gyva net krikščioniškoje kultūroje, juo labiau tai galėjo būti žinoma ir praktikuojama žydų visuomenėje.

Ką bebūtų veikęs Natanaelis po figos medžiu, mums šiandien nėra svarbu. Tačiau yra verta mūsų dėmesio šiame susitikime su Kristumi išryškėjusi mintis, kad mes esame Kristaus pažinimo erdvėje. Dėl to mes esame vieniši. Šiais laikais krikščioni-

Gintė Damušytė, Lietuvių informacijos atsakingoji redaktorė, ir kun. K. Pugevičius, Religinės šalpos reikalų vedėjas, Lietuvių informacijos centro bibliotekoje, kur sutelkta daug medžiagos žmogaus teisių tematika.

joje yra gerokai nublukusi Dievo Apvaizdos sąvoka. Ji yra aptemdyta pertemptų ir neteisingai keliamų žmogaus laisvių sampratos. Natanaelio atvejis gali būti mums gera proga iš naujo atrasti Dievo Apvaizdos realumą savo gyvenime.

77. DIDELI IR MAŽI DALYKAI

"Tu pamatysi didesnių dalykų".

Kokia iš tikrųjų buvo Natanaelio įtikėjimo priežastis: ar tai, kad Jėzus matė ir žinojo, ko niekas kitas nežinojo, ar kad pasirodė jam esąs artimas, nes domisi juo, ar kad čia Natanaeliui prieš akis iškilo stebuklingas įvykis, kuris jam aiškiai prieš akis pastatė dievišką visažinojimą? Visos šios galimybės yra svarstytinės.

Šiais laikais yra mada nevertinti stebuklo, kaip tikėjimo išpažinimo paskatinimo. Kai kas kaltina katalikus, kad jie yra pasidarę stebuklų medžiotojai. Galbūt tuo priekaištu norima pasakyti, kad tiek katalikai,

ties protestantai labiau tikisi Dievo pagalbos, negu savo turimų jėgų panaudojimo. Kas bebūtų su stebuklo vertinimu, tačiau, kaip matome Natanaelio atveju, jo atsiver-time stebuklas turi reikšmę. Tas stebuklas šiuo atveju nėra tik tuščia keistenybė. Jame yra dėmesys žmogui. Jame yra meilės turinys. Jėzus tuo stebuklu parodo, kad jis myli Natanaelį. Pradžioje jis jam savo meilę pareiškia be jokio stebuklo, tačiau, kai Natanaelis šiuo pareiškimu nepasitikėjo, priimdamas jį kaip tuščią pataikavimą, Jėzus imasi stebuklingos priemonės savo meilei įrodyti. Tokia berods ir yra tikroji stebuklo vieta krikščioniškoje sąrangoje.

Šioje sąrangoje iš tikro stebuklingumo netrūksta. Ir Jėzus Natanaeliui pažada, kad jis jį čia matys daugiau. "Tu pamatysi didesnių dalykų". Atkreipkime dėmesį į tai, kad Kristus čia nepavartoja žodžio *stebuklas*, bet pažada jam tik didesnių dalykų. Dėl

to ir mes galime čia domėtis ne tik griežta prasme imamais stebuklais, bet ir įvairiais dideliais dalykais, kuriais yra būdingas krikščioniškas gyvenimas. Bet kaip nustatyti kurio nors dalyko didumą ar mažumą?

Kas kam yra didelis dalykas? Vienam didelis dalykas gali būti tai, kas, objektyviai žiūrint, iš tikrųjų didelis dalykas nėra, nes žmogaus gyvenimui didelės esminės įtakos nepadaro. Imkime, pavyzdžiui, elektros šviesos išradimą. Apskritai, tai didelis dalykas, tačiau ir be elektros šviesos, o tik prie žvakės šviesos Dantė parašė "Dieviškąją komediją", Mikelandželis iškalė savo Pietą, Šekspyras parašė savo tragedijas. Po elektros šviesos išradimo neatsirado tokių didelių autorių ir menininkų, nors elektros šviesa yra toks nuostabus dalykas.

Antra vertus, yra dalykų, kurie masiškai nėra dideli, bet labai galingai paveikia žmonijos gyvenimą. Pvz., Kristaus mirtis ir prisikėlimas. Tai buvo, nors ir nepaprasto, bet vis dėlto tik vieno žmogaus mirtis ir prisikėlimas, tačiau jis paveikė žmonijos gyvenimą, kūrybą, sociologiją, kultūrą daug labiau, negu bet kuris išradimas ar įvykis. Kristaus prisikėlimas neveikia mūsų nei fiziniu, nei mechaniniu, nei biologiniu būdu, tačiau jo veikimas yra gilus ir platus ir visomis kryptimis toli siekiantis. Jis mus veikia asmeniško įtikėjimo būdu.

Dėl to, kai Kristus sako Natanaeliui, kad jis matys didesnių dalykų, tai nereikia imti vien išorinio didingumo prasme. Yra įdomu pamąstyti, kaip didieji žmonijos technikos pasiekimai mažai paveikia žmonijos gyvenimą. Kas gali būti nuostabiau, kaip žmogaus nuskridimas į mėnulį, tačiau šis įvykis nieko nepakeitė žmonijos gyvenime. Visos žmogaus pagrindinės problemos po šio pasiekimo pasiliko tos pačios.

78. DANGAUS VARTAI

"Ir pridūrė: 'Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: jūs matysite atsivėrusį dangų ir Dievo angelus kylančius ir nusileidžiančius ant Žmogaus Sūnaus'

Savo mintį, kad Jėzaus mokiniai išvys didesnių dalykų, Kristus pratęsia ir šiuo sa-

kiniu, sakydamas apie santykiavimo turtin-gumą tarp Žmogaus Sūnaus ir dangaus. Kas yra dangus? Kas yra tas dvilypis judesys: iš Žmogaus Sūnaus į dangų ir atvirkščiai?

Dangus yra vaizdinga Dievo išraiška žmonėse, priimta nuo be galo senų laikų. Žmogaus Sūnus yra Dievo Sūnus, tapęs žmogumi. Tačiau Dievo sūnus yra ir kiekvienas žmogus, kuris šio Dievo įsikūnijimo laukė arba kuris juo gyvena. Tas abipusisėjimas ir grįžimas yra realybė, dėl kurios Dievas tapo žmogumi. Jau pats Jėzus yra toks dangaus atsivėrimas žemei ir žemės atsivėrimas dangui. Jėzus yra atviras dangus, kuriame Dievo angelai nužengia ant Žmogaus Sūnaus ir užžengia į dangų nuo Žmogaus Sūnaus. Tad Kristus yra tas didysis santykiavimas. Tai yra didysis pasikeitimas vertybėmis. Šį žodį mėgo vartoti senųjų amžių teologai, norėdami vienu žodžiu aptarti visą žmonijos gelbėjimo planą, Dievo įvykdytą per Kristų. Bet tas žodis buvo vėliau prarastas. Šiais laikais ši žodžio šaknis yra vartojama išreikšti tik prekių pasikeitimui ir paprastai šis sąskambis jau nebe-nori išreikšti tų didžiųjų žmogaus mainų.

Žmogaus santykiavimas su dangumi buvo Izraelio tautos viltis ir laukimas per šimtmečius. Jokūbas, eidamas ieškoti žmonos, nakvodavo galvą pasidėjęs ant akmenų, matė kopėčias, kuriomis angelai ėjo iš dangaus žemyn ir iš žemės aukštyn. Viršuje tų kopėčių Jokūbas matė Dievą. Pabudęs Jokūbas stebėjosi ir padarė išvadą, kad čia yra Dievo namai ir dangaus vartai. Tą akmenį jis pašventė, pavadindamas Betheliu, t.y. Dievo namais (Pr 28,10-22). Šiuo regėjimu buvo simboliškai išreikšta jo giminės paskirtis grąžinti žmonijai šį religinį pasikeitimą vertybėmis.

M. Eliade, Čikagos universiteto etnologas ryšium su šiuo epizodu sako, kad akmenis simbolis, nuo kurio vyksta žemės santykiavimas su dangumi, yra platus reiškinys semitų tautose. Tokie šventieji akmenys, kaip Mekos akmuo, yra meteoritai, tai yra nukritę iš dangaus. Galbūt tai paskatino senąsias kultūras juos jungti su religiškais paprastu dangumi. Graikai ir Romėnai pasi-

Lietuviai, kaip ir kitų tautų žmonės, šventes visuomet mėgo ir tebemėgsta. Dabar, kai mūsų gyvenimas yra įvairesnis ir prabangesnis, didžiosiosios šventės tiek daug nesiskiria nuo paprastesnių šventadienių. Senovės lietuvių kaimiečio gyvenime šventės buvo labai laukiamos, nes jos suteikdavo įvairumo, progos atitrūkti nuo sunkių kasdieninių darbų, geriau pavalgyti, gražiau apsirengti, pasižmonėti. Šventėms žmonės iš anksto ruošdavosi, nes jos buvo maloni atgaiva monotoniškame kaimo gyvenime.

Didžiausia žiemos šventė, be abejo, yra Kalėdos—Kristaus užgimimo paminėjimas. Tiesa, senojoje Lietuvoje jos nebuvo taip iškilmingai švenčiamos, kaip Velykos, kurias žmonės laikė svarbiausia metų švente, bet ir Kalėdos, kartu su Kūčiomis, sudarė turtinę lietuviškų papročių ir tradicijų kompleksą.

Kalėdoms ruoštis pradedama keturias savaites prieš gruodžio 25 d. — su advento pradžia. Seniau adventas buvo rimties ir susikaupimo metas, nors ir ne taip suvaržytas pasninkais ir maldomis, kaip gavėnia. Advente buvo susilaikoma nuo viešų pasilinksminimų, pasišokimų, dainavimo. Dar mūsų senelių laikais Lietuvoje advento metu niekas nekeldavo vestuvių, nebent būtino reikalo atveju, bet tuomet vestuvės būdavo

labai kuklios ir privačios (juk nėra kuo didžiuotis, kad jaunoji laukiasi pavainikio!).

Žinoma, jaunimas atrasdavo progų ir advento metu maloniai praleisti šventadienius, užsiimdamas įvairiais žaidimais, palydimais specialiomis dainomis, juokaudamas, kartais giedodamas advento giesmes ir pan. Pagrindinė advento sekmadienių žymė — ankstyvosios mišios, vadinamos rarotomis. Šios mišios turėjo ypatingas apeigas, ir žmonės stengdavosi visus keturis advento sekmadienius nueiti į raras (nors dėl to reikėjo keltis dar gerokai prieš saulėtekį ir dideliame šaltyje keliauti kelis kilometrus, dažnai jau per pusnynus, į parapijos bažnyčią).

Jeigu Kalėdos Lietuvoje buvo laikomos didele bažnytine švente, tai Kūčios buvo daugiau šeimyninė šventė. Sakoma, kad kūčių vardas kilęs iš gudiško žodžio "kutja", reiškiančio įvairių grūdų košę, sumaišytą su medumi ir aguonomis. Tą košę ir jos pavadinimą lietuviai iš gudų pasiskolinę dar senojo tikėjimo laikais, o galbūt šis žodis yra indoeuropiečių prokalbės liekana, bendra ir gudams, ir lietuviams. Kai kuriose Lietuvos vietose aiškinama, kad kūčios kilusios iš žodžio "kūtė" (tvartelis), nes kūtėje Kūčių naktį gimęs Jėzus.

Kūčių diena, vakaras ir naktis yra surišta su daugybe tradicijų, papročių, prieta-

savino semitiško žodžio šaknį išreikšti tai pačiai idėjai. Jie tokius akmenis vadino baytili" ("Patterns in Comparative Religion", Meridian Books, 1963 m., 228 psl.).

Tokia yra senoji žmonijos praeitis. Bet religinė mintis, prie kurios mes turėtume pasilikti, yra žmogaus santykiavimas su Dievu. Negana to, kad yra Dievas; negana to, kad mes jį tikime, mes turime su juo santykiuoti.

Kopėčios, kurios yra prie mūsų galvos, galbūt turi tik vieną kryptį. Dievas eina

pas mus su savo angelais, bet mūsų dvasia miega. Ji niekada nepabunda, kaip Jokūbas, kad ką nors darytų. Neužtenka tik tikėti, kad Dievas yra, reikia statyti miestą toje vietoje, kur yra Dievo namai ir dangaus vartai. Mūsų moderni dvasia daug ką atranda medžiagos dėsningumuose ir daug išvadų iš to daro. Tačiau ši dvasia neturi kopėčių į dangų. Nuolat į mus einanti Dievo dvasia nesusilaukia aktyvaus santykiavimo tarp Dievo ir žmogaus.

(Pabaiga)

rų ir burtų. Šeimos nariai stengiasi susirinkti po vienu stogu ir kartu valgyti kūčių vakarienę. Net mirusieji toje vakarienėje dalyvauja, nes jiems paruošiama vieta prie kūčių stalo, kaip ir gyviesiems. Tuščia vieta taip pat paliekama tiems, kurie tą vakarą, negali kartu su kitais šeimos nariais kūčias valgyti. Tos tuščios vietos prie stalo suteikia susirinkusiems šeimos nariams tam tikro susikaupimo ir net liūdesio. Ypač senesnieji vis pagalvoja: "Ar kitoms kūčioms ir man bus palikta tik tuščia vieta prie stalo..." Tačiau kūčių vakarienė nėra tik šiaip koks šeimos suėjimas ar balius, o šventa apeiga, todėl rimta, iškilminga nuotaika yra ne tik reikalinga, bet net būtina.

Kūčių vakarienei taip pat būtini pasninko valgiai. Ne dėl to, kad tai įsako Bažnyčia (jau senokai pasninkas Kūčiose yra Bažnyčios panaikintas), bet todėl, kad tai yra labai svarbi lietuviška tradicija. Tą kūčių vakarienės tradiciją dabar Lietuvoje stengiasi visiškai išnaikinti bolševikai, uždraudę švęsti Kalėdas, o visas iškilmes dirbtiniu būdu suvertę Naujųjų Metų dienai. Išeivijoje, kur jokio draudimo nėra, mes sava valia krauname ant kūčių stalo kumpius, šaltienas, kalakutus ir vis tiek drįstame tą puotą vadinti "lietuviškomis, tradicinėmis kūčiomis". Tą pat galime pasakyti ir apie įvairius nemėsiškus valgius, "pataisančius" per prastus kūčių patiekalus, pvz. šviežias daržoves, uogas, egzotiškus vaisius, austres, vėžiukus (shrimps) ir t.t., o taip pat išrikiuotus įvairiausių gėrimų butelius.

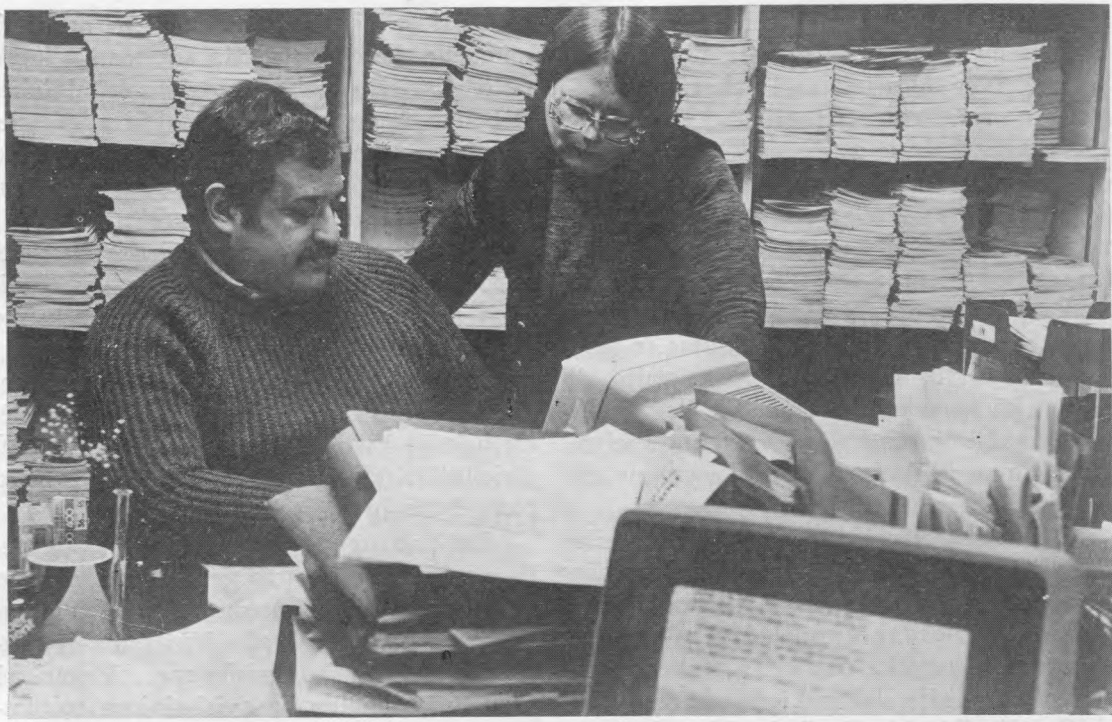
Tradiciniai kūčių valgiai yra: įvairiai pagamintos silkės, keptos, virtos ar kitaip paruoštos žuvys, troškinti rūgštūs kopūstai su grybais ar be jų, virtos arba keptos su lupynomis bulvės, marinuoti, džiovinti (pagaliau net ir švieži) grybai, prėskučiai ("šližikai" su aguonų pienu, juoda duona, spanguolių kisielius, mišrainė ("vinigretas") paruošta iš džiovintų žirnių, pupelių ir kitokių tradicinių žiemos meto daržovių. Seniau dar buvo būtinas raugintas avižinis kisielius, bet be jo galima apsieiti, jeigu ant stalo išdėstoma dvylika patiekalų (prisiminti 12 Kristaus apaštalų). Ant kūčių stalo

kai kuriose Lietuvos vietose buvo neapsieinama be džiovintų vaisių sriubos — kompoto ir šviežių obuolių, kuriuos šeimininkės slėpdavo šiene ir taupydavo kūčių vakarienei. Lietuviškos kūčios negali būti be Dievo pyrago — paplotėlių, seniau vadinamų lenkiškuoju skoliniu "plotkelėmis".

Stalas turi būti užtiestas balta staltiese, o po ja padedama šieno glėbelis, nes Kūdikėlis Jėzus gimė ant šieno. Lietuvos kaime tas šienas Kalėdų rytą buvo atiduodamas avims ir karvėms. Arkliams kūčių šieno neduodavo, nes apie arklius nekalbama Kalėdų nakties Evangelijoje, o avinėliai ir jaučiai šildė Kūdikėlį savo kvapu, kai jis buvo paguldytas jų tvartelyje.

Kai padangėje sužiba pirmoji žvaigždėlė, o tai Lietuvoje buvo gana anksti, nes tuo metų laiku anksti sutemsta, visa šeima susirenka prie kūčių stalo. Visi būna šventadieniškai apsitaęs, susikaupę. Vakarienė pradedama malda ir prisiminimu tų, kuriems prie stalo paliktos tuščios vietos. Kai kur būdavo uždegama šventinta žvakė ir statoma ant lėkštės prie tuščiosios vietos. Tuomet šeimos tėvas paima savo paplotėlį ir dalinasi, pirmiausia su motina, paskui su kiekvienu prie stalo esančiu, palinkėdamas visiems linksmų šventų Kalėdų ir gerų ateinančių metų. Po to tą patį pakartoja motina su savo paplotėliu, o po jos — visi kiti vakarieniautojai. Svarbu, kad kiekvienas atsilaužtų ir paragautų kiekvieno esančiojo paplotėlio — ką nors aplenkti yra labai negerai, nes tas gali tais metais mirti. Laužant paplotėlius, taip pat galima daryti burtus: laikantysis turi stipriai laikyti, kad nebūtų atlaužtas didesnis gabalas, negu jam liks, kitaip atlaužėjas nusineš ir visą jo tų metų laimę.

Ten, kur ant stalo dedami švieži obuoliai, motina paima obuolį, perpjauna jį į tiek dalių, kiek vakarieniautojų sėdi prie stalo, pirmąją dalį paduoda tėvui, o paskui visiems kitiems. Tai daroma pirmųjų tėvų — Adomo ir Ievos atminimui, nes jų vardinės yra Kūčiose, gruodžio 24 d. Man bent neteko girdėti apie šį paprotį iš kitų Lietuvos vietų, bet jis buvo praktikuojamas kap-

Kompiuterio programuotojas Sy Klausner ir Lietuvių katalikų religinės šalpos išdininkė Marijona Skabeikienė sustatė lietuvišką šriftą IBM kompiuteriams.

sų, Vilkaviškio apskrityje. Šis paprotys yra įdomus ir prasmingas, nes su Jėzaus gimimu užsibaigia Senasis Testamentas, kurio atstovai yra Adomas ir Ieva.

Po šių iškilmingų apeigų vakarienė valgoma bet kuria tvarka, tik yra svarbu, kad visi valgantieji valgytų visų 12 valgių, kitaip neteks sulaukti kitų Kūčių. Vaikams tai kartais tikrai sunku, nes ne visi valgiai jiems patinka (ypač Amerikoje užaugusiems prie įprastinių, kasdieninių patiekalų, kūčių vakarienės valgiai gali atrodyti tiesiog nepraryjami. Tai man ne kartą aiškina mokiniai, sugrįžę iš Kalėdų atostogų). Reikia vaikams paaiškinti kūčių valgių reikšmę ir tradicijų kilmę, o tada pasiūlyti bent paragauti kiekvieno patiekalo.

Vakarienės metu nėra daug triukšmo, juokų, garsių kalbų — turi būti laikomasi rimtai ir iškilmingai. Pirmiau pavalgusieji palaukia, iki visi pabaigia valgyti, nes pir-

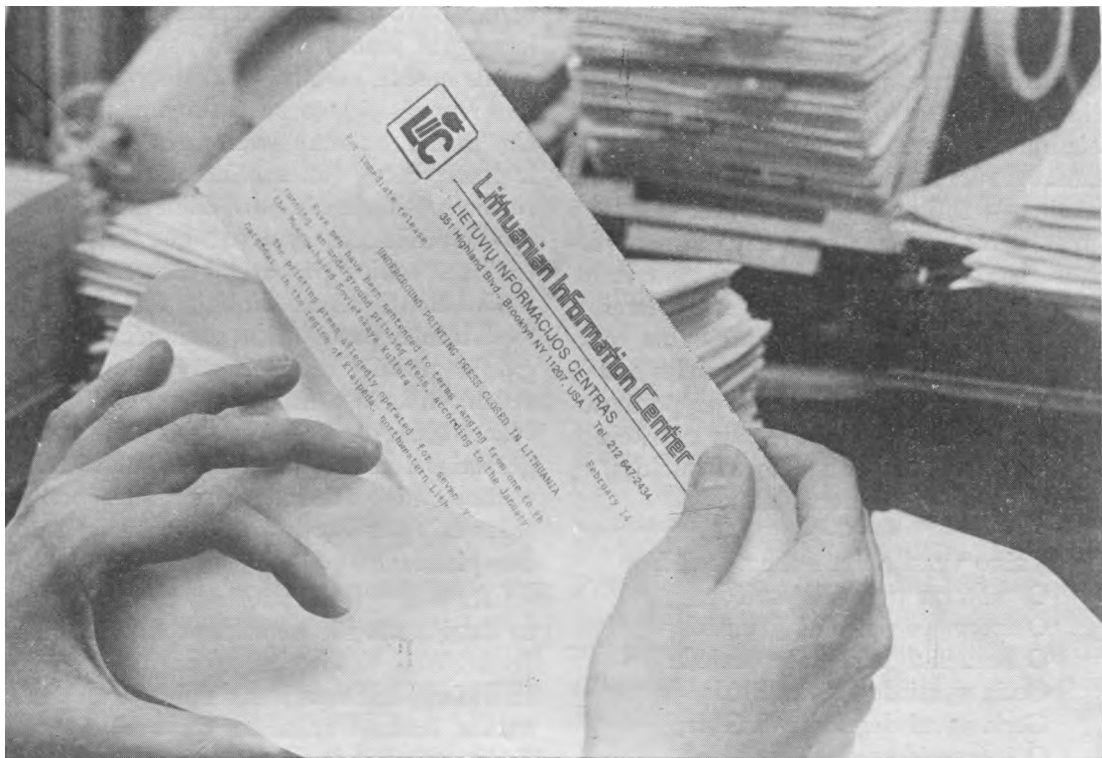
masis pasikėlęs nuo kūčių stalo, pirmasis ir mirs.

Seniau buvo priprasta kūčių valgius palikti per naktį ant stalo, kad mirusiųjų namiškių ir artimųjų vėlės galėtų pasistiprinti. Mat buvo tikima, kad Kristui gimstant visi numirėliai prisikelia ir eina aplankyti saviškių. Ryto metą šienas iš po staltiesės atiduodamas gyvuliams.

Kūčių vakare po vakarienės daromi spėjimai apie gyvenimą ir mirtį, apie vedybas, turta, ateinančių metų derlių ir t.t. Jau nos mergaitės stengiasi sužinoti busimojo vyro vardą, vaikai tikisi paragauti vyno, kuriuo pavirsta visas vanduo Kūčių vidurnaktį, arba išgirsti gyvulėlius kalbant.

Štai kai kurie Kūčių vakaro būrimai.

Iš po staltiesės traukiami šiengaliai arba šiaudeliai: ilgą ištraukęs, ilgai gyvens; trumpą — netrukus mirs; dar buvo tikima, kad storą šiaudą ištraukęs bus turtingas —

Prie Lietuvių katalikų religinės šalpos veikiantis Lietuvių informacijos centras, kuriam vadovauja Gintė Damušytė, skubiai informuoja pasaulio spaudą apie įvykius Lietuvoje.

piniginė vis bus pinigų prikimšta, stora; ploną šiaudą ištraukęs, vaikščiosi su plona tuščia pinigine; ilgą ir laibą šiaudą ištraukusi mergaitė gaus aukštą (arba bent susitik) ir laibą vyrą; trumpą, storą šiaudą ištraukęs bernas, ves žemo ūgio ir storą merginą. .. Kūčiose negalima nieko niekam paskolinti, nes skolintojas tavo laimę kartu išneš. Prieš Kalėdas visi stengiasi apmokėti visas skolas: kas Kalėdose bus skolingas, visus metus turės skolintis, nieko savo neturės, bus neturtingas.

Dar tebesėdint prie kūčių stalo, reikia žiūrėti į savo šešėlį ant sienos. Kieno šešėlis sveikas ir didesnis, stambesnis, tam metai bus laimingi, o jeigu pasitaikys šešėlis be galvos, tai iki kitų Kalėdų mirsi. Pavalgius kūčias, reikia eiti į kitą kambarį ir pro kojas žiūrėti į veidrodį — matysį savo ateitį. Jeigu vakare padangėje daug žvaigždžių, tai metai bus geri. Jeigu 12 val. nakties pamirsi stiklą vandens ir į jį įmesti auksinį ves-

tuvinį žiedą, tuo metu mąstydamas apie kurį asmenį, tai lygiai 12 val. žiedo viduryje tą asmenį pamatysi — ne tik pamatysi, bet žinosi ir ką jis apie tave galvoja. Reikia paimti gabalėlį švino ar vaško, ištirpdyti ir vienu kartu supilti į šaltą vandenį. Iš gautojo pavidalo spėjama ateitis: jeigu švinas panašus į lėktuvą, tai kur nors krisi, jeigu į šautuvą — išeisi į kariuomenę, jeigu į žiedą — susižieduosi arba sukursi šeimą, jeigu į vaiką — susilauksi šeimos padidėjimo ir t.t. Tą pat galima padaryti, uždegant ant lėkštės popieriaus gniužulą, o paskui atsargiai, kad pelenų nesujudintum, prinešti prie sienos ir žiūrėti į šešėlį.

Kas nors atsisėda nugara į duris ir sviedžia batą per galvą. Jeigu kulnimi į duris nukrinta, tai tais metais niekur iš namų neįvažiuosi, neišsikelsi; jeigu bato pirštai link durų, tai išeisi iš namų. Arba paima kelių asmenų batus ir jais matuoja kambarį nuo priešingos sienos iki durų. Kieno batas pir-

ma užmins slenkstį, tai tas pirmas iš namų išeis. Merginos padeda po lėkštelėmis žiedą, kaspina ir raktą, o paskui renkasi vieną lėkštelę. Jeigu atvožus randa raktą, tai liks šeimininke (pvz., ištėkės arba išsikels į nuosavą butą), jeigu žiedą — ištėkės, jei kaspina — toli nuo namų keliaus. Mergaitė (arba vyras) užrašo 12 vardų ant popieriaus gabalėlių, o kelis tokius pat popierius pakiaša po pagalve. Ryte nežiūrėdama traukia vieną popieriuką — kieno vardas ant jo užrašytas, už to berno ištėkės. Jei popieriukas vien baltas, liks tais metais netekėjusi.

Kas Kūčių naktį atsigula nesimeldęs, tą baisūs sapnai visus metus kamuos.

Valgo vyrai baltą duoną, kalėda,
O moterys pyragėlių, kalėda,
O mergelės riestainklį, kalėda,
O berneliai pelų košę, kalėda.
Geria vyrai degtinei, kalėda,
Geria vyrai degtinėle, kalėda,
O mergelės vynužėlį, kalėda,
O berneliai kačių pieną, kalėda.

Tai vienos liaudies švenčių dainos ištrauka.

Senosiose lietuvių liaudies švenčių dainose Kalėdos atvažiuoja auksiniais ratais ir atveža žmonėms dovanų. Kalėdų rytą taip pat saulė pražysta, atbėga elnias devyniaragis, kurio "dešimtame rage nauja seklyčia", o toje seklyčioje labai linksma, nes "muzika griežia, jaunimas šoka". Ligi krikščionybės įvedimo Kalėdos buvo saulės grįžimo šventė (tokia šventė buvo švenčiama ir kitose senosiose tautose). Saulė buvo garbinama kaip šviesos nešėja, gyvybės davėja. Saulę po krikščionybės įvedimo pakeitė Kristus — naujos pasauliui šviesos nešėjas. Tačiau Kristaus gimimo šventės papročiuose užsilikę daug ir senojo tikėjimo priemonių. Iš čia ir kilusi dalis mūsų lietuviškųjų švenčių tradicijų bei papročių — pvz., švenčių dainos apie suasmenintas Kalėdas.

Anksti Kalėdų rytą važiuojama arba einama į bažnyčią. Visi stengdavosi kuo gražiau atrodyti, pasipuošti. Seniau pirmoji Kalėdų diena buvo labai rimtai švenčiama: žmonės net į svečius nesilankydavo, nors

namie buvo galima dainuoti ir šokti. Jeigu kas (ypač jaunas žmogus) į svečius vaikšto, namie nesėdi, tai bus ištvirkėlis, valkata. Tik seni žmonės eidavo pas kaimynus pasveikinti: "Sveiki, sulaukę šventų Kalėdų". Antrą ir trečią dieną jau svečiuojamasi, jaunimas ruošia pasilinksminimus. Žinoma, Kalėdos buvo švenčiamos 3, o kai kur ir 4 dienas. Čia mes tokios prabangos neturime, tai ir pasisvečiuoti reikia pirmąją Kalėdų dieną. Sveikinimai paštu nebuvo siunčiami. Draugai ir giminės pasistengdavo per Kalėdas aplankyti savo artimuosius ir pasveikinti su šventėmis. Atvykęs svečias visuomet buvo gražiai priimamas ir pavaišinamas iš anksto paruoštomis vaišėmis. Šeimininkės per Kalėdas taip pat švėsdavo ir apie karštą krosnį netupinėdavo.

Kalėdų eglutės puošimo paprotys paplito daugiausia tik nepriklausomybės laikais. Jis atėjo iš Vokietijos, o su juo ir įvairūs žaisliukai, kabinami ant eglutės. Šventėms namus žmonės anksčiau tik gražiai išvalydavo, sutvarkydavo, o kai kur papuošdavo ir eglų ar pušų šakelėmis, nes tai buvo vieninteliai žalumynai žiemos metu, prieinami kaimiečiams, o be to, namai pakvėpdavo skaniu eglų kvapu. Šiaudiniai eglučių papuošalai nebuvo žinomi (bent ne ant eglučių kabinami). Tai išėivijoje sukurta lietuviška tradicija. Be pirktnių papuošalų ant eglutės buvo kabinami margi saldainiai, obuoliai ir gražūs sausainiai-pyragaičiai. Šiuos skanumynus vaikai galėdavo "nuskinti" Kūčių vakare po vakarienės. Ant eglės šakučių taip pat buvo pritaissomos žvakelės, kurias uždegdavo tik Kūčių vakare po vakarienės (tai suprantama, nes buvo bijomasi gaisro). Pavalgius kūčias, prie eglutės susirinkdavo visa šeima ir svečiai. Vaikai turėdavo atlikti programą, padėklamuodami, padainuodami, pašokdami. Pasirodyti gaudavo kiekvienas vaikas. Kartais visi dalyviai sugiedodavo kalėdinių giesmių. Kas nors iš suaugusiųjų papasakodavo apie Kristaus gimimą arba paskaitydavo iš Šventojo Rašto. Vaikai gaudavo kuklias dovanėles: saldainių, apelsinų, riešutų, žaisliuku arba drabužių. Suaugusieji retai dovanomis

PASAULIO LIETUVIŲ ANKETA, 1985-1986

(Pranešimas visuomenei)

DR. KĘSTUTIS TRIMAKAS

Prieš pradėdant platinti Pasaulio lietuvių anketą, kai kas pranašavo, kad ši anketa parodys tik tai, ką mes jau ir "paprasta akim" matome, t.y., kad išeivijoje nutaustam, ypač jaunimas. Pranašystė ne visai išsipildė.

Ši anketa neparodė vien tik tai, kad lietuviai, ypač jaunimas, nutausta. Ji savo platumu ir išsamumu atskleidė lietuvių kilmės žmonių keturiuose kontinentuose etninę savijautą, tautinius ryšius bei plyšius, tautinės sąmonės įvairumą kartose, gyvenamųjų kraštų skirtingą įtaką ir kt.

Pavyzdžiui: be abejo, lietuviškiausia yra išeivijos vyriausioji karta. Tačiau šalia to ši anketa parodė, kad po vyriausiosios kartos lietuviškiausiai jaučiasi jauniausias jaunimas (10-20 m. amžiaus); mažiau — vyresnysis jaunimas (21-29 m.); dar mažiau — vidurinioji karta. Taigi ši anketa apibūdino nutautimą kaip kreivę tiksliau, sudėtingiau ir faktiškiau, negu "paprasta akim" matyti. Ji dargi nurodė ir kraštų bei vyrų-moterų skirtumus (bet apie tai kitą kartą). Jau vien iš čia sumintų anketos rezultatų turime praktiškas išvadas veiklai: jauniausią jį jaunimą lietuviškume grūdinti, vyresnįjį jaunimą remti, viduriniąją kartą — susigrąžinti (plačiau apie tai ateityje).

PASAULINIS VAIZDAS

Supažindinus su šiuo vienu iš daugelio svarbių anketos duomenų, dabar galima atsakyti, kas šiai anketai duoda pagrindą pa-

pasikeisdavo. Vėliau miestuose jau plito mada apie Kalėdų senelį, bet jis Lietuvoje nebuvo svarbi figūra Kalėdų papročiuose, svarbiausias buvo Kūdikėlis Kristus. Kai muose apie Kalėdų senį buvo net nežinoma.

Seniau nuo eglutės būdavo nuimami papuošalai, kai tik vaikai nueidavo gulti Kūčių vakare, bet vėliau jos buvo paliekamos iki Trijų Karalių, kada oficialiai užsibaigia Kalėdų laikotarpis.

rodyti lietuviybės padėtį pasaulyje, kaip niekada iki šiol nebuvo parodyta. Atsakymas aiškus — 3000 su viršum anketą užpildžiusių iš keturių kontinentų, nuo 10 iki 96 m. amžiaus. Apie tautinę savijautą ir apie lietuvių tarpe palaikomus ryšius bei plyšius tegali pasisakyti patys lietuvių kilmės asmenys. O tris tūkstančius pasisakymų išgirsti vienu laiku nėra pavykę nei vienam, nei būriui išeivijos gyvenimo stebėtojų. O dabar, pasinaudijant kompiuteriais, galima išgirsti įvairaus amžiaus 3000 balsų iš keturių kontinentų apie lietuviškumo klausimus. Pasaulio lietuvių išeivijos istorijoje panašaus masinio pasisakymo nėra buvę. Neteiko girdėti, kad kokia kita išeivių tautinė grupė pasauliniu mastu būtų suorganizavus panašų apklausinėjimą.

UŽPILDYTA 3078 ANKETOS

Atsiliepiamas į anketą buvo stebinantis. Iš išsiuntintų 12.000 anketų (ne visos išsiųstos buvo išplatintos; bet kai kurios buvo savomis priemonėmis padaugintos) sugrįžo daugiau kaip 3000 užpildytų anketų.

Ketvirtadalis, o vietomis ir trečdalis visų užpildytų anketų sugrįžimas toli prašoka anketą paruošusiųjų ir išplatinusiųjų lūkesčius, ypač žinant lietuvių nepripratimą pildyti netrumpas su nelengvais klausimais anketas.

Pasaulio lietuvių anketos reikšmė ir vertė labiausiai yra paremta ir patvirtinta tiek jos uolių platintojų, tiek ir jos gausių užpildytojų. Jiems priklauso didžiausia padėka.

DUOMENŲ PARUOŠIMAS

Buvo užsibrėžta anketą baigti rinkti 1985 m. pabaigoje. 866 atrinktų anketų duomenys buvo pateikti mokslinėje konferencijoje apie tautinę sąmonę 1985 m. lapkričio 23 d. Čikagoje ir Penktojo mokslo ir kūrybos simpoziumo plenumo sesijoje 1985 m. lapkričio 30 d. taip pat Čikagoje.

Laukiant papildymų iš Kanados, V. Vokietijos bei lituanistinių mokyklų, terminas buvo nukeltas iki 1986 m. balandžio mėn. Šio termino sulaukus, visų anketų atsiliepiamai buvo pakeisti skaičiais bei įrašyti į kompiuterių juosteles. Taip susidarė keli šimtai tūkstančių skaičių. Įrašymai buvo pakartotinai patikrinti, klaidos pataisytos pagal anketų originalius atsakymus.

Visų anketų pirmieji duomenys buvo pateikti Skautų akademikų šeimų studijiniame savaitgalyje 1986 m. rugpjūčio 15 d. Dainavos stovyklavietėje, Manchester, Mi.

Tolimesnės analizės laukia atskiros anketos dalys, jų tarpe — lituanistinių mokyklų vertinimas (paruošė dr. Dalia Katiliūtė-Boydston), politiniai klausimai (paruošė dr. Tomas Rerneikis) ir tautinis angažavimasis (paruošė dr. Jolita Kisieliūtė-Narutienė).

IŠ KETURIŲ KONTINENTŲ

Iš viso grąžinta beveik 3100 anketų. Keiliolika labai menkai arba netiksliai užpildytų anketų buvo atmesta. Kompiuterių apskaičiavimui panaudotos 3078 anketos.

52,8% anketų buvo užpildytos vyrų; 46,3% — moterų; 0,9% savo lyties nepažymėjo. Amžiaus vidurkis — 49 metai. Iš vyresniosios kartos — (66-96 m.) atsiliepė 1059 (34,4%); iš jaunosios kartos (10-35 m.) — 933 (30,3%). Įsidėmėtina, kad nė jokia kita pasaulio lietuvių jaunimo studijinė anketa neprilygsta nė pusei šios anketos jaunosios kartos skaičiaus. Tokiu būdu ši anketa tampa svarbiausiu šaltiniu jaunosios kartos padėčiai šiuo metu išeivijoje apžvelgti.

Pastebėtinas aukštas anketą užpildžiusių išsilavinimo lygis: 1637 (54%) yra lankę kolegiją ar universitetą; jų daugiau kaip du trečdaliai (1124) universitetą baigę-

Anketą užpildė 344 tarnautojai, 308 namų šeimininkės, 243 moksleiviai, 155 inžinieriai ir architektai, 139 mokytojai, 127 darbininkai, 109 amatininkai. Skaičiumi visus pralenkia pensininkai — 921.

1651 (53,6%) yra iš JAV; 446

(14,5%) — iš Australijos; 348 (11,3%) — iš Kanados; 205 (6,7) — iš V. Vokietijos; 184 (6,0%) — iš Anglijos; 90 (2,9%) — iš Brazilijos; 88(2,9% — iš Argentinos; 46 (1,5%) — iš Urugvajaus; iš kitų kraštų — 6 (0,2%).

Lietuvoje gimusių — 1610 (52%); kitur — likusieji, iš jų 1196 (38%) — dabartiniame gyvenamajame krašte. Iš grynai lietuviškų šeimų — 2784 (90,4%); iš mišrių šeimų — 233 (96 turi lietuvių motiną, 137 — lietuvių tėvą); iš nelietuvių šeimų — 36.

Į gyvenamąjį kraštą patys atvyko 1578 (51,3%, tėvai pirmiau — 988 (32,1%), seneliai — 390 (12,7%, proseneliai — 55 (1,8%)-

Lietuvių kolonijoje gyvena 1435 (46,6%); arti kolonijos (apie 2-9 mylios) — 690 (22,9%); kiek toliau (10-49 mylios) — 611 (19,9%); dar toliau (50-99 mylios) — 127 (4,1%); labai toli (100 mylių ar daugiau) — 157 (5,1%).

NENUMATYTI REZULTATAI

Šiame pranešime suminėsime tris nenumatytus rezultatus.

1. Daugelis turbūt galvoja, kad moterys yra lietuviškesnės už vyrus. Taip pat ir 1983 m. Pasaulio lietuvių jaunimo studijinėje anketoje mergaitės pasirodė lietuviškesnės už vaikus. O šią anketą užpildžiusieji vyrai pasirodė reikšmingai lietuviškesnės sąmonės už moteris. Šie duomenys verti tolimesnio aiškinimo.

2. Visi žinome lietuvių motinų reikšmę ugdyti lietuviškumui vaikuose. Vyrauja įsitikinimas, kad motina labiau nulemia vaikų lietuviškumą negu tėvas. Vis dėlto Pasaulio lietuvių anketą užpildžiusieji, kilę iš mišrių šeimų su lietuviu tėvu, proporcingai gausiau sakėsi esą lietuviškesni, negu turintieji lietuvių motiną. Šie duomenys ne būtinai paneigia lietuvių motinos reikšmę mišrioje šeimoje, o tik nurodo lietuvių tėvo bei kitų "paprasta akimi" nepastebimų priežasčių svarbą. Apie tai plačiau kitą kartą.

3. Nors ši anketa buvo skirta lietuvių kilmės asmenims, bet ją užpildė ir kai kurie nelietuvių kilmės asmenys, kurių abu tė-

DIDŽIOJI LAIMĖ

HENRICH SUSO BRAUN, O.M.Cap.

Laime, laime — koks magiškas žodis tu esi! Nuo vaikystės dienų tu mane sėste apsidai ir nebepaleidi, ir verste verti mane vis ieškot tavęs.

Tavo, Viešpatie, išminčiai įrodinėja, jog taip ir turį būti, kad aš negalįs atsispirti ir turįs laimės ieškoti. Jie sako, jog taip, kaip protas esąs padarytas ieškoti tiesos ir be jos negalįs nurimti, negalįs pakęsti melo ir nežinios, taip ir mano valia esanti padaryta ieškoti to, kas bent jai atrodo gera, kas jai daro gera. Juk ir mano akys padarytos šviesai, spalvoms ir formoms regėti. Ar noriu, ar nenoriu, kito nieko jos negali daryti. Jei-gu mano valia neapsnūs, tai ji, nori ar nenori, turi siekti gėrio. Net ir nusidėdama ji nenusideda vien todėl, kad jai patiktų nusidėti, kad jai patiktų blogis. Valia nusideda tik todėl, kad blogis, nuodėmė ją suvilioja, prisidengdama gėrio ar kurios nors vertybės žaviu rūbeliu. Blogybė niekada nėra vertybė. Nė vienas žmogaus darbas nėra perdėm blogas ir nieko nevertas. Net ir blogiausiu atveju jis yra gėrio ir blogio mišinys. Valia regi visad tik to mišinio gerąjį krislėlį ir to geidžia, to siekia. O kadangi mano valios gėrio troškimų plotai yra tiek pat platūs, kaip ir proto žinojimo sritis yra neribota, tai ir mano valios troškimams taip pat nėra galo, kaip ir pažinimams. Visuo-

met atsiranda iki šiol nežinomų ar nesu-prantamų dalykų, prie kurių protas tuoju pat limpa. Lygiai taip atsiranda ir valiai visada naujų gėrybių-vertybių, kurių ji tuč-tuoju geidžia ir siekia. Valia niekad nepa-sitenkina gėrio, laimės trupinėliu. Ji nori viso gėrio, visos pilnos laimės. Tokia jau yra mano valios prigimtis, nors kartais ji laimės ieško ten, kur jos nėra ir negali būti.

Iš kur, Viešpatie, tas žmogaus proto ir valios nepasotinamas tiesos ir gėrio ilgesys, alkis, troškulys? Gal jis todėl toks beribis, kad Tu mus sutvėrei pagal savo paveikslą ir panašumą? Tu esi begalinis, nieku neap-ribotas, tai ir mano norai begaliniai, jie nie-kaip negali pasitenkinti ribotais niekučiais, blizgučiais.

Bet kas yra, Viešpatie, toji laimė, kurios kiekvienas žmogelis taip labai geidžia? Visi jos norime, bet kaip dažnai nesutariam, kas ji yra ir kame ją rasti! Paklausk berniuko ar mergaitės, kas yra jų laimė, gal atsakys — saldainis ar koks žaisliukas. Paaugliui gali būti cigaretė (net ir suaugusiam vyrui bei moteriai; jie neišsivaizduoja, kaip be jos galėtų gyventi!). Daugeliui laimė — tai pi-nigai, kitam — valdžia. Keisčiausią atsaky-mą išgirstum iš sergančio senuko ar senutės — grabas. Na, o jei tų pačių asmenų to pa-ties klausimo paklaustum po 10 ar daugiau

vai nelietuviai. Nuostabu, kad kai kurie jų pasisakė besijaučią grynai ar iš dalies lietu-viškos kilmės. Kas juos palenkė lietuvybėn? Kokią įtaką ir galią turi lietuviai pakreipti nelietuvius į lietuvybę? Tai klausimai, lau-kią atsakymų bei tolimesnių paaiškinimų.

Čia tik trys "paprasta akimi" nepastebi-mi, bet anketa užčiuopti, dėmesio verti duomenys, kurie duoda pagrindą svarbiems klausimams bei atsakymams lietuvybei išei-vijoje ugdyti, palaikyti ir plėsti. Šie bei kiti panašūs duomenys netrukus bus plačiau pa-liesti, svarstomi bei pritaikomi išeivijos veiklai.

Pasaulio lietuvių anketa yra visų lietu-vių išeivijoje bendro darbo rezultatas. Už įdėtą darbą tenka dar kartą padėkoti uo-liams anketos platintojams bei jos kanti-riems užpildytoj ams. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė jos vicepirmininkų dr. Tomo Remeikio ir Birutės Jasaitienės rūpesčiu yra to projekto iniciatorė.

Tenka laukti tolimesnės anketos anali-zės duomenų ir išvadų bei tikėtis plataus visuomenės susidomėjimo, gyvų svarstymų ir konkrečių pritaikymų išeivijos veikloje bei gyvenime.

metų, ar jie rado savo svajojamą laimę, tai gal tik numotų ranka ir atsakytų: "Neišsimoka apie tai kalbėti". Viešpatie, kokie mes kvaili vargšeliai!

Tai, ką mes laime vadinam, dažniausiai yra laimė tik tol, kol jos neturime. Ką jau turime, to nebelaikome laime! Mes visada vaikomės muilo burbulus, kurie spindi, žėri visokiomis spalvomis. Jiems atiduodame brangias savo valandas, visas savo jėgas, dažnai net šiltą savo širdies kraują, ir, rodos, jau tiek arti pasivijome, kad tik ištiesk ranką, ir ją turėsi. Bet vos tik paliečiu piršto galu, tas muilo burbulas sprogsta ir lieka tik mažas vandens lašelis delne, ir tas lašelis jau nebeatrodo laimės. Tada ir vėl dairomės kito muilo burbulo vaikyti. Kokie mes kvaili, Viešpatie!

O gal iš viso nėra to, ką laime vadiname? Gal tik nelabasis mus už nosies vedžioja apgaudinėdamas? Gal mes niekad ir nepasieksime laimės ieškojimo galo? Yra taip galvojančių. Ir jie pasineria begalinėje kartėlio ir melancholijos jūroje. Bet, Viešpatie, jei tai būtų tiesa, kad mūsų laimės troškimas visada būtų tik muilo burbulo apgaulė, tai aš pavydėčiau kiekvienam gyvulėliui ir vabalėliui jų likimo, nes aš būčiau, kaip žmogus, didžiausias vargšas. Gyvulėlis nieko nežino, nejunta laimės alkio, jeigu tokį ir turėtų, nes jis negali galvoti ir suprasti, ko jam taip labai trūksta. Jis tik maitinasi, šildosi saulutėje, patenkina savo instinktus, ir to jam gana. Jis neturi jokios nuovokos apie tą begalinį nusivylimą, nežino, kad jo laimės alkis nuo pat gimimo yra pasmerktas subankrutuoti ir beviltiškai nusiminti. Mažiąją mažiausiai jis nežino, koks vargšas sutvėrimas jis yra. Bet aš tai žinočiau. Jei jokios laimės nebūtų, aš tai žinočiau, Viešpatie!

Tačiau aš negaliu tikėti, kad gyvulio likimas būtų geresnis už mano likimą! Negaliu tikėti, kad Tu, Viešpatie, būtum sutvėręs mane tik apgalei ir kančiai. Juk Tu nesi Dievas apgavikas! Nesi Dievas kankintojas, kurs būtų įdėjęs mano dvasion niekuomet nepasotinamą ilgesį kažko didingo, gražaus, paskutinio užtikrinto saugumo, lai-

mės be galo. Nors mano galvelė ir kažkaip būtų apsivylus, bet mano širdis sako, kad turi būti ta laimė, kurios aš taip labai alksčiau ir trokštu ir visomis jėgomis geidžiu. Gal ji yra ir ne čia, ne dabar, gal ta laimė ne iš šio pasaulio ir ne šiame pasaulyje pasiekiamą, bet kame nors ji yra; tegu ir už šio pasaulio ribų — ji turi būti.

Va, ir atsidūriau pas Tave, Dieve! Kai tik mano dvasia pamato šio pasaulio apgaulingumą, taip ir atsiduriu Tavo glėbyje. Nusivildamas pasauliu, randu tikėjimą Tavimi, mano Dieve, Tavo be galo didelė laime. Juk Tu esi laimingas pats savyje, nes esi gėris, meilė be ribų! Regėdamas, žinodamas, išgyvendamas savąjį gėrį ir meilę, Tu turi būti laimingas, nes Tau netrūksta jokio gėrio! Niekas negali sudrumsti tavo laimės! Ta savo laime tu daliniesi ir su savo Sūnum - Žodžiu, ir su Šventąja Dvasia. Tu nesi vienišas savo laimėje, nes vienišumas nebūtų laimė. Tu esi laimingas savo Trejybėje. O mano laimės ilgesys argi netraukia manęs dalyvauti Tavo laimės begalybėje? Ar Tavo Sūnus mums nepasakė: "Kaip Tu, Tėve, manyje ir aš tavyje, tegul ir jie bus viena mumyse. .. kad jie pasiektų tobulą vienybę... ir juos myli, kaip mane mylėjai" (Jn 17).

O, Viešpatie, tik Tu esi toks didis, kad mano siela tik Tavyje randa savo ramybės vietą, kai visa kita yra man per maža, per menka. Vien tik Tu esi begalinis, didesnis už mano begalinį laimės ilgesį ir tik Tu gali užpildyti tą spragą, kurios niekas kitas neužpildo. Tik Tu vienas, Viešpatie, esi tas Grožis, kurio niekad negalima atsižiūrėti ir atsigėrėti, nei jo gelmes išsemti. Tu vienas esi tas mane visada apžavįs, suviliojęs ir užburiąs. Grožis, laimė, amžinasis begalinis Dieve!

Vien tik Tu? O jeigu tik Tu, Viešpatie, esi vienintelė mano laimė, tai kas yra visi kiti daiktai, kurie man peršasi, kaip laimė? Ar aš turiu, maloniai šyptelėjęs, visiems jiems atsukti nugarą? Ką jie begalėtų man reikšti? Gal aš turiu visai nuo jų nusigręžti ir kaip koks trapistas, visko atsisakęs, pasislėpti? Ar man neleistina ieškoti žemiškos

laimės ir džiaugsmo? Ar ne Tu pats sutvėrei ir tuos "muilo burbulėlius"? Ar man neleistina bandyt kurti rojų žemėje, nors žinau, kad jis būtų tik labai skurdus ir mažas visiškai nepatenkintų, tačiau jis būtų mano kūryba? Ar man reikia pasinerti kokios nors olos vienatvėje, kur mažas nebetrukdytų ir nebeviliotų žemiškų daiktų blizgesiai, nebenutrauktų mano pokalbių su Tavim, mano vienintele Laime?

Viešpatie, aš manau, kad to Tu tikrai nenori iš mažos. Juk Tu pats ir tuos muilo burbulus sutvėrei. Tu pats blizgini prieš mano akis ir tuos tikrosios laimės pakaitalus. Tu nori, kad aš jais pasigėrėčiau, nors šiek tiek ir apsiribodamas, bet pagal Tavo šventąją Valią. Man reikia ir jų siekti, ir jais naudotis, tik neturiu niekad pamiršti, jog jie yra tik laimės gabalėliai, jos pakaitalai. Juose turiu pastebėti Tavąjį žėrėjimą, atsiminti, jog laimę rasiu tik ten, kur Tu esi ir kame Tavo šventoji Valia. Šitaip tikint, neapgaus ir nenuvils mažos žvilgantys šilko ar aukso siūlėliai, tos mirgančios iš Tavo apsiausto nukritusios žvaigždutės. Taip ieškant savo laimės, man irgi taip atsitiks, kaip tam Sauliui, kuris, asilės ieškodamas, rado karališką vainiką. Tu gi, Viešpatie, esi mano karalystė ir mano vainikas. Iš žemės dulkių, tegu jos būtų auksinės ar deimantinės, nesitikėsiu to, ko jos negali man duoti. Tik iš Tavęs lauksiu visko.

Kažkas pasakė, Viešpatie, jog "nelaimingas yra tik tas, kas prarado Dievą ir atsidūrė pragare". Tai išvirkščioji pusė. Lengva pasakyti: "Dievas yra vienintelė laimė", lengva, jei dar pridėdame ir: džiaugiuos, kad šalia Dievo turiu dar ką kitą. Bet, tuos žodžius pasakęs, tikrai nieko kito ir neturėjo šalia Tavęs. Jis buvo tikras Tavo Apvaizdos bastūnas, toks varguolis elgeta, kurs niekad nežinojo, ar ras pastogę pernaktoti, ar pasirodys kuriose nors duryse ranka su duonos riekute jo alkui apmalšinti; jis buvo ligų, vargo ir skausmų kamuojamas, ir šalčiams, ir karščiams išmestas, ir jis vadinosi Benediktas Juozapas Labre, prancūzas. Ir kad jis tai sako (tik tas ne-

laimingas, kas prarado Dievą ir atsidūrė pragare), net ir tai ne taip jau svarbu. Visa tai dar nėra nelaimė. Yra tik viena tikra nelaimė — tai neturėti Dievo, ir yra tik vien tikra laimė — Dievą turėti. Viešpatie, tai šurpu sukrečia. Taip sakyti nelengva. Bet ar neturi būti neapsakoma laimė turėti Tave, Viešpatie, kai tai taip gerai suprantama, kaip suprato Juozapas Labre, kai jis pamiršo ar net nepastebėjo esąs vargšas elgeta? Ir ar jis iš tikro buvo toks didelis vargšas? Kas Tave turi, Viešpatie, tas niekada nėra vargšas nuskurdėlis. O kas Tavęs neturi, tai niekad nėra turtingas, nors turėtų didžiausius lobius, būtų sveikas, kaip ažuolas, ir voliotųsi smagumuose, kaip inkstas taukuose! Tas būtų tiktai, kaip anglai sako "a poor devil". Tavo šventieji tai tikrai yra genialiausios galvos. Na, kad ir toks šv. Pranciškus Asižietis, kurs buvo Tave išimylėjęs iki ausų ir vis galvojo ir kalbėjo: "Mano Dievas, ir mano viskas!" Arba ir ta šv. Teresė parašiusi: "Man gana vieno Dievo!"

Bet pagaliau, ar Tavo šventieji nėra patys didžiausi bei rafinuočiausi smaguriautojai? Juk tai žmonės, kurie visur randa laimę, kurie net ir kančią bei kryžių paverčia laimės įgyvendinimu ir, ašarose paskendę, jaučiasi labiausiai praturtinti ir tos kančios jie geidžia taip, kaip kiti malonumų. Mums, eiliniams žmogeliams, tokia kančios laimė nesuprantama. Bet ar tie drąsuoliai kančios perkeitėjai, kurie kryžiaus keliu eina, kaip triumfo keliu, ar jie nėra patys išmintingiausieji ir mūsų laimingiausieji? Savo laimę jie nešiojasi savo dvasios gelmėse, ir niekas negali jiems jos išplėsti. Mes laimės nerandame, nes jos neturime savyje!

Viešpatie, atverk man akis, parodyk, jog tik Tu vienas esi mano vienintelė tikroji laimė, kad visa kita yra tik apgaulė, nors ir kažkaip tai man patiktų, tik iliuzija, ar, geriausiu atveju, tik mažytis įmokėjimas-rankpinigiai Tautosios man skirtos laimės pilnybės. Padėk man iki kaulų smegenų pasiimti tuo žinojimu, kad jis virstų tvirčiausiu mano įsitikinimu.

Kaip lietuvių organizacinis jaunimas galėtų prisidėti prie lietuvybės išlaikymo šeimose

Rūta Udrienė

(Praėjusią vasarą Rūta Udrienė skaitė paskaitą "Dainavoje" skautams akademikams. Čia pateikiame kai kurias tos paskaitos mintis. Redakcija).

Organizacinis jaunimas turėtų visuomet tarpusavy tik lietuviškai kalbėti. Sueigose ir susirinkimuose turėtų ant stalo būti lietuvių kalbos žodynas. Kai kalbant ir diskutuojant pritrūktų kokio nors lietuviško žodžio, tuoj būtų galima jį susirasti žodyne. Čia reikėtų save disciplinuoti, niekad nevartoti svetimo žodžio, bet stengtis susieškoti lietuvišką. Taip elgiantis, ir silpniau mokantieji lietuviškai tuoj padarys pažangą

Mums trūksta **teminių žodynėlių**. Galbūt organizacijų vadovai galėtų užduoti jaunimui paruošti tokius žodynėlius, pvz.: žvėrių, žuvų, paukščių, augalų ir t.t. Čia

Nors ir sunku, bet aš prašau, nepašykštėk, netaupyk, nepagailėk man ir nuvylimų, jei aš išklysciau iš Tavo pėdsakų, jei dėl žemiškosios laimės lašelio turėčiau pamiršti Tave. Žemiškoji laimė tesudūžta į šukes, jei aš užsimanyčiau svaigintis šio pasaulio kupina taure. Nepagailėk man to didžiojo nusivylimo visa tuo, kas yra šiame pasaulyje tik gabalėliai, nes tik taip aš tikriausiai pulsiu į Tavo glėbį, Tu, vienintele mano Laime!!!

reikėtų rimtai padirbėti. Šiam tikslui medžiagos galėtume gauti iš dabartinės Lietuvos, o taip pat iš įvairių mūsų išeivijos archyvų. Organizacijos galėtų nusiųsti gabesnius jaunuolius tokiuose archyvuose pasidaruoti ir parinkti medžiagos. Išleistuose žodynėliuose ar kitokiuose leidiniuose reikėtų įdėti ir kiekvieno talkininko pavardę, nes jų darbas tikrai vertas bent tokio atpildo.

Jaunimas galėtų prisidėti prie lietuvybės išlaikymo šeimose, įrašydamas į juosteles vyresniosios kartos asmenų prisiminimus apie savo vaikystę, apie nepriklausomos Lietuvos gyvenimą, apie okupacijos metus, tremtinių stovyklas ir įsikūrimą dabar gyvenamuose kraštuose. Ne kiekvienas senesnio amžiaus asmuo moka apsieiti su magnetofonu, tačiau kiekvienas turi įspūdingą asmeninę istoriją ir turbūt mielai bendradarbiautų su techniškai išsilavinusiu mūsų jaunimu. O jaunimas praturtėtų ne vien savo bei mūsų, lietuvių, bendros istorijos supratimu, bet ir pasiklausytų lietuvių kalbos. Jaunos šeimos galėtų pirkti arba skolintis garsajuosčių iš organizacijų centro. Garsinės medžiagos mums labai trūksta, o finansiškai tai nėra brangus užmojis.

Mano manymu, organizacinis jaunimas privalėtų ne tik savo organizacijos metinės šventės proga pastovėti uniformuotas prie vėliavos bažnyčioje, bet ir pavieniui, ir su eigu ar stovyklų metu sąmoningai pasimelsti už pasaulio taiką, Lietuvos atgimimą, už lietuvybės išlaikymą ir išeivijoje, ir okupuotoje Lietuvoje, prašant Dievo palaimos, kad būtų sukurta daugiau lietuviškų šeimų.

Tie, kurie tam tikrų aplinkybių yra priversti kurti šeimas su svetimtaučiais, galėtų paprašyti savo mylimąjį ar mylimąją pramokti lietuvių kalbos. Jaunam žmogui tai nėra jau taip sunku. Gražių pavyzdžių jau turime.

Sukūrus lietuvišką šeimą, reikėtų vyrui ir žmonai stengtis kalbėti tarp savęs tik švaria lietuvių kalba. Literatūros, padedančios švarinti ir gryninti lietuvių kalbą, jau turime. Susituokus su nelietuviu, būtų gera susitarti bent po valandą per dieną kalbėtis

lietuviškai. Tai būtų ir naudinga, ir, bent iš pradžių, sukeltų abiem juoko.

Su vaikais visuomet turėtų kalbėtis lietuviškai lietuvius tėvas ar lietuvė motina, norint išlaikyti šeimoje lietuvių. Vaikas būtinai turi visuomet lietuviškai atsakyti, nes jeigu jam leisi atsakyti angliškai, kai tu kalbi lietuviškai, tai jis lietuviškai kalbėti neišmoks, nors ir supras kitus.

Jaunimas, neretai keliaudamas į Lietuvą, galėtų užmegzti susirašinėjamą tarp išėivijos lietuvių ir Lietuvoje gyvenančiųjų. Čia būtų naujas motyvas išėivijos jaunimui stengtis išmokti taisyklingiau rašyti.

Universitetuose galima gauti įskaitas ir už lietuvių kalbos studijas. Reikėtų pasiteirauti apie tokius universitetus. Visiems būtų naudinga daugiau pastudijuoti lietuvių kalbą Lituanistikos seminare, už kurio studijas duodavo įskaitas Kent State universitetas, bet dabar gal bus galima susitarti su Illinois universitetu, kur yra Lituanistikos katedra.

Jaunimas, rašydamas straipsnius arba laiškus, turėtų duoti pataisyti kokiam nors asmeniui, gerai mokančiam lietuvių kalbą. Tokie taisymai ir pasikalbėjimai su laišku bei straipsnių autoriais būtų labai naudingi tiems autoriams. Pamažu jie galėtų padaryti nemažą pažangą.

Manau, kad organizacijų paskatintas jaunimas sugebėtų suorganizuoti lietuvių kalbos ir kultūros konkursus lituanistinėse mokyklose. Laimėtojams turėtų būti duodamos premijos. Tai ypač būtų naudinga ten, kur tėvai nepajėgia "pamotyvuoti" ir pritraukti prie savanoriško kalbos tobulinimo. Už tai tikrai būtų dėkinga visa mūsų bendruomenė.

Organizacinis jaunimas galėtų padėti vaikų pasirodymams mokyklose. Užtektų paruošti 15 minučių programėlę su daina, šokiu, muzika. Daugelis tėvų nesuspėja ar nesugeba šioje srityje vaikams padėti, o mokyklos labai įvertina tokio pobūdžio "kultūrinės programėlės".

Stovyklose, kursuose, suvažiavimuose būtų naudinga pasirūpinti, kad būtų koks nors lietuvių kalbos žinovas, kuris pamo-

kytų jaunimą ne tik rašybos, bet ir tarimo. Beveik visi jaunuoliai priebalsius *p, t, k, d* taria aspiruotai. — *ph, th, kh, dh*. Tai yra anglų kalbos įtaka (taip pat beveik visi jaunuoliai neištaria taisyklingai priebalsių *š* ir *ž* prieš plačiuosius balsius, pvz.: *šokis, šukis, žodis* jie taria *šiokis, šiukis, žiodis*. Taip pat jiems sunku ištarti galūnę *-ė* moteriškosios giminės žodžiuose, pvz.: *mergaitė, Marytė, Jonaitytė* jie taria *mergaite, Maryte, Jonaityte*. (Deja, taip taria ir kai kurie suaugusieji, net ir radijo pranešėjai. Red.).

Stovyklų šokiuose dažnai yra grojama amerikietiška "rock" muzika. Argi mes negalėtume suorganizuoti gegužinių pobūdžio pasilinksminimų su lietuviška muzika? Iš anksto suredagavus garsajuostes su atrinkta įdomia lietuviška muzika iš išėivijos ir iš dabartinės Lietuvos, būtų galima neblogai jaunimą palinksminti.

Priešmokyklinio amžiaus vaiką šeima veda lietuviškumo keliu, bet paskui prisideda lietuviškos mokyklos ir organizacijos. Jos turi įtraukti jauną asmenį į kokią nors lietuviško gyvenimo sritį, kuri jį sudomintų ir uždegtų didesniu noru toliau aukotis tai vertybei.

Po paskaitos buvo klausimai ir diskusijos. Buvo iškelta dirbančių motinų problema. Pirmiausia noriu pasisakyti už lietuviškos motinos pasilikimą namie su šeima, jeigu tik yra įmanoma. Juk ji turi ir namus tvarkyti, ir maistą rūpintis, ir laiko rasti su vaikais užsiimti, juos mokydama sąmoningo lietuviškumo ir kitų vertybių. Jeigu motina eina iš namų dirbti, jai pritrūks jėgų visiems minėtiems užsiėimimams. Vis dėlto reikia prisiminti patarlę: "Niekados nesakyk *negaliu*, nes tas žodis yra žmonių priešas". Jeigu tikrai nori, viskas įmanoma. Bet šioje srityje neturiu patirties, todėl gali daugiau duoti patarimų tos, kurios yra dirbančios už šeimos ribų.

Tėvo vaidmuo, auklėjant vaikus, nėra nė kiek ne menkesnis už motinos. Auklėjant vaikus, juodu turi vienas kitą remti ir laikytis to paties nusistatymo.

Gausesnėse šeimose būna daugiau pro-

Kokios savybės ugdo ir kokios žudo draugystę

Paulius Bindokas

Kiekvienas žmogus pasaulyje nori būti laimingas. Apie tą laimės troškimą dainuojama populiariose dainose, rašoma knygose, net kai kurių valstybių konstitucijoje įrašyta, kad kiekvienas žmogus turi teisę laisvai siekti savo asmeniškos laimės (pvz., JAV-bių konstitucijoje). Žinoma, jeigu žmonių paklaustume, kas yra laimė ir kada žmogus yra laimingas, tai gautume labai daug skirtingų atsakymų. Bet aš manau, kad viena laimės sąlyga daugeliui žmonių būtų bendra: laimė yra turėti gerų draugų. Nelaimingas ir tikrai neturtingas yra toks žmogus, kuris niekad nepritampa prie kitų, yra labai vienas, neturi nė vieno draugo. Draugystės ypač svarbu jaunuoliams. Kai suaugusieji (įskaitant jaunuolio tėvus) jaunuolio nesupranta, kritikuoja, net smerkia jo

gų vartoti lietuvių kalbą, todėl jauni tėvai turėtų pagalvoti, ar nebūtų geriau priimti iš Visagalio daugiau vaikų, nors dėl to reikėtų turėti mažiau materialinių patogumų.

Tėvai ir organizacijos turėtų daugiau iš jaunimo reikalauti, bet ir labiau jį remti, padėti tuos reikalavimus įvykdyti. Jeigu reikalavimai per maži, tai ir jaunuolių pastangos atrodys nesvarbios.

Dar buvo klausiama, ar nereikėtų bijoti, kad vaikas gali užaugti "per lietuviškas". Man atrodo, kad negalima būti "per lietuvišku". Jeigu lietuviškumas yra siektina vertybė, tai juo daugiau jos pasieksi, juo bus

elgesį, tikras draugas gali nuraminti, paguosti, suteikti stiprybės. Kai atrodo, kad visas pasaulis prieš tave nusistatęs, tik geras draugas gali būti tvirta atrama.

Draugystės tik šiaip sau neatsiranda — jas reikia ugdyti, auginti ir gerai prižiūrėti, kitaip — jos sunyksta. Geras draugas gali net pavirsti piktu priešu. Kad tikra ir išliekanti draugystė išsivystytų, yra daug stambesnių ir smulkesnių reikalavimų.

Draugas negali meluoti apie save ar apie kitus. Jeigu draugas nebus atviras, mėgins apie save sudaryti visai kitokią žmonių nuomonę, nuslėpdamas savo silpnybes ar ydas, tai susidraugausi su žmogumi visai kitokiu, negu jis iš tikrųjų yra. Jeigu pamatysi tikrąjį tokio žmogaus būdą (o tai anksčiau ar vėliau visuomet atsitinka), draugystė greitai subirs. Nemeluodamas apie save, draugas neturėtų apšnekėti ir kitų. Kaip galėčiau pasitikėti draugu, kuris visuomet apie kitus blogai kalba? Kaip žinočiau, kad jis ir apie mane panašiai nekalba kitiems?

Tikras draugas respektuos savo draugų nuomones. Jis nemėgins versti draugo, kad mėgtų kurio nors dainininko dainas tik dėl to, kad jam tas dainininkas patinka; stengsis neįtraukti draugą į blogus savo įpročius, pvz., jeigu jis mėgsta išgerti arba rūkyti, nesiūlys tų dalykų savo draugui. Kartais draugai mėgina nustatyti sąlygas, kurių griežtai turi laikytis visi jų artimi draugai, įsakydami, su kuriais žmonėmis bendrauti,

geriau. Kuo geriau jaunuolis mokės lietuvių kalbą, tuo mažiau jis gėdysis ją vartoti.

Kai kuriose stovyklose grupuojami jaunuoliai pagal lietuvių kalbos mokėjimą. Jeigu toje pačioje palapinėje ar tame pačiame namelyje bus bent vienas jaunuolis nemokąs lietuviškai, tai ir visi kiti bus priversti kalbėti svetima kalba. Reikėtų būtinai sudaryti atskirus būrelius, apgyvendinti tame pačiame namelyje tuos, kurie visai nemoka arba labai silpnai moka lietuvių kalbą.

Nors čia pateiktos mintys gal yra per daug palaidos, bet jos kilo iš diskusijų. Reikia toliau planuoti ir stengtis, kad išlaikytume ar atgaivintume lietuviškas šeimas.

kurių nemėgti. Kuomet vienas draugystės partneris bet koku būdu mėgina varžyti kito partnerio jausmus, laisvę ar elgesį, tai tokia draugystė yra netikra.

Draugystėje labai svarbu humoras. Visą laiką rimtai kalbėtis arba dirbti jauniems žmonėms yra nuobodu. Smagu turėti draugą, su kuriuo galima pasijuokti ir paišdykauti. Jeigu draugas iškrečia kokią pokštą, nors jis tau ir nelabai malonus ar juokingas, nereikia tuoj pyktis, bet juoktis kartu su bičiuliu (o progai pasitaikius, iškirsti ir jam kokią smagų juokelį..)

Geros draugystės pažymys yra atlaidumas. Abu draugai turi būti pasiruošę atleisti vienas kitam. Jeigu jie nemokės arba nenorės atleisti už tikrus ar įsivaizduotus įžeidimus, draugystė pradings. Nors draugai turėtų vengti skaudinti vienas kitą arba daryti tai, kas kitam nemalonu, bet tai vis tiek ir netyčia atsitinka. Tokie atvejai reikalauja atlaidumo.

Draugystė taip pat negali būti vienpusiška. Kartais jaunas žmogus stengiasi "įsipirkti" į kito draugystę, ypač jeigu tas kitas yra labai populiarus, geras sportininkas arba toks, apie kurį visuomet sukasi didelis būrys žmonių. Priklausyti tokio draugo grupei yra naudinga ir smagu. Patekti į tokio žmogaus draugystę paprastai reikalinga tam tikra kaina: reikia akylai klausyti to "draugo" įsakymų, gerbti jo nuomonę ir elgtis visai taip, kaip jis nori. Yra jaunuolių, kurie pasiryžta mokėti tą kainą už norimą draugystę, bet tai nėra tikra draugystė, o vienpusiška ir beveik draugystės vardo išniekinimas.

Kaip minėjau pradžioje šio rašinio, draugystė negali būti paremta melu. Ji yra be ateities, jeigu vienas draugas mėgina parodyti kitam tik gerąsias savo būdo savybes, slėpdamas blogąsias. Bet lygiai tiek pat yra neteisinga vaizduotis draugą tokį, koks jis nėra, bet tu norėtum, kad būtų. Kartais jaunuolis per daug idealizuoja savo draugą: draugas negali jo akyse turėti jokių ydų! Jeigu atsitinka, kad pamatomas tikrasis draugo būdas, toks jaunuolis yra labai nelaimingas, labai sukrėstas.

Svarbiausia draugystės savybė yra komunikacija. Turbūt tai svarbiausia savybė bet kuriame žmonių bendravime. Jeigu kyla kokie nesusipratimai, reikia mokėti apie juos pasikalbėti, bet nesikarščiuoti, net nemėginus jų išrišti. Jeigu ieškoma problemos priežastį arba šaknų, tai problema daug lengviau išsprendžiama. Kodėl konfliktas įvyko? Ar draugas norėjo tyčia tave įžeisti, ar tik netyčia tai atsitiko? Jeigu tyčia, tai kodėl jis taip pasielgė? Ar jam tavo draugystė jau nebesvarbi, jeigu tokiu būdu mėgina tave atstumti? Jeigu draugai gali laisvai ir atvirai išsikalbėti, tai draugystė nežus.

Pasitaiko, kad ateina laikas draugystę užbaigti. Kartais draugai, buvę labai artimi nuo vaikystės, brendimo ar vėlesniame amžiuje vienas kitą "išauga", pasidaro vienas kitam svetimi. Jie susiranda kitų draugų, su kuriais daug maloniau bendrauti, bet bijo atstumti ir senąjį draugą. Tokia situacija kartais būna labai skaudi, bet niekas negali draugystės prievarta išlaikyti, ir ji turi baigtis. Draugystės iširimo kartais jaunuoliai labai bijo. Jeigu ji buvo paremta visišku atvirumu, tai draugas apie tave labai daug žino: tavo slapčiausias mintis, troškimus, tavo ydas... Susipykus su tokiu draugu, jis gali pasinaudoti šia informacija ir tavo paslaptis išdalinti visiems. Turėtų būti draugų paslaptys gerbiamos net ir tada, kai draugystė pasibaigia.

Taigi tikrai draugystei išsivystyti reikia humoro, pasitikėjimo, atvirumo, atlaidumo, komunikacijos ir kito žmogaus paslapčių gerbimo.

Ko mes laukiame iš auklėtojų?

Auris Jarašūnas

Pasitaiko, kad matome lietuviškose organizacijose, susirinkimuose ar stovyklose auklėtojus, kurie niekam tikę. Yra tokių, kurie nežino, ką reiškia žodis atsakomybė. Kai kurie tėvai pyksta, kad šių dienų auklėtojai turi daug blogos įtakos jų vaikams. Kiti tėvai kaltina tam tikrus auklėtojus, kad

jie net sugadino jų vaikus. Ar jie teisingi, ar jie tikisi per daug iš auklėtojų? Tai priveda prie įdomaus klausimo: ko mes laukiame iš auklėtojų?

Tėvai laukia, kad auklėtojai jų sūnų ar dukterį padarytų geresnį, bet yra tėvų, kurie per daug tikisi. Jie tikisi, kai mokykloje mokytojas jų vaiką padarys protingą, skautai pavers jį gamtos draugu, kunigai jį padarys religingą angeliuką, o lietuviška mokykla iš jo pagamins gerą lietuviuką. Aiškiai matosi, kad tie tėvai, kurie to tikisi, netrukus nustebs, pamatę, kad jų vaikai tokie neužaugo. Reikia atsiminti, kad auklėtojai nėra kažkokie dievai, iš dangaus atskridę. Jie yra tik žmonės, o žmonės daro klaidas. Negalime kaltinti neatsakingų auklėtojų dėl daugumo vaikų trūkumų. Tėvai turi daugiausia įtakos vaiko gyvenime, tai jie tik save gali kaltinti, nes jie neužtenkamai vaikus prižiūrėjo, neteisingai juos užaugino ar nedavė gero pagrindo.

Mes turime teisę iš auklėtojų tikėtis tam tikrų dalykų. Auklėtojai turėtų bandyti išmokyti jaunuolį protauti. Jie turėtų padėti, kai jaunuoliui reikalinga pagalba, perduodant žinomas informacijas atitinkamu laiku. Taip pat auklėtojas turėtų išmokyti, kas bloga, kas gera, kas nepriimtina jo aplinkoje ir visuomenėje. Svarbiausia, auklėtojas turi rodyti gerą pavyzdį. Visi mokymai neturi nei trupučio vertės, jeigu jaunuolis mato auklėtoją darant tai, ką jis sakė, kad tai yra bloga. Žmonės dažniausiai gerbia savo auklėtojus ir seka jų pavyzdžiu. Dažnai auklėtojai pamiršta pavyzdžio galią.

Reikia pagalvoti, kokių teisių auklėtojai neturėtų turėti. Auklėtojas neturėtų perduoti savo gyvenimo filosofijos, moralę ar ideologijos. Yra baisu pagalvoti, kas būtų jeigu ateistai, komunistai, ar homoseksualai, kurie gali būti mokytojais, perduotų savo idėjas vaikams. Man atrodo, kad tikrai tie auklėtojai, kurie priklauso prie tam tikros organizacijos, religijos ar mokyklos, su kurios galvosena ar filosofija tėvai sutinka ir ten siunčia savo sūnų ar dukterį, turėtų turėti teisę perduoti šias idėjas. Valstybinių mokyklų arba organizacijų auklėtojai tu-

Paruošė GEDIMINAS VAKARIS

KAUNO MARIŲ PAPLŪDIMIUOSE

Kauno marios, jų pakrantės — viena populiariausių poilsio zonų. Pakrantėse daug patogių paplūdimių. Geriausiai sutvarkytas ir labiausiai lankomas Pažaislio paplūdimys.

Daugumoje Kauno marių poilsiavietėse maudytis pavojinga — staigiai gilėja krantas. Greta Pažaislio, paplūdimio prieplaukos link, yra labai klastinga vieta — gili duobė. Čia kasmet skęsta vaikai.

Kauno marių krantai traukiasi. Per pirmuosius penkerius marių gyvavimo metus daugelyje vietų pakrantės atsitraukė vidutiniškai apie 15-20 metrų. Smarkiai ardomi iškyšulių šlaitai. Didelę įtaką krantams turi srovės, susidarančios, kilus bangavimui. Jos taip pat pavojingos poilsiautojams, kurie turi būti itin atsargūs ties Dvareliškėmis ir Neronimis. Krantus apsaugoti sodinami želdiniai labai sunkiomis sąlygomis, nes kai kur statūs šlaitai net 45 laipsnių.

rėtų duoti faktus su paaiškinimais ir leisti jaunesniesiems pasidaryti išvadas.

Auklėtojai yra svarbūs žmonės jaunuolio gyvenime. Atsakingi ir geri auklėtojai gali padėti jaunuoliui užaugti ir tapti geru žmogumi, bet blogieji auklėtojai gali padaryti priešingai. Tėvams reikia atsiminti, kad jie vaikui turi daugiausia įtakos. Jie dažniausiai gali kontroliuoti vaiko auklėtojus, bet kai to negali padaryti, jie gali su vaiku pasikalbėti ir patys pataisyti auklėtojo klaidas. Tėvai, dirbdami kartu su auklėtojais, gali padėti jaunuoliui tapti pilnutiniu žmogumi.

Daug vargo su nedrausmingais poilsiautojais. Pažaislio gelbėjimo stoties viršininkas papasakojo daug atsitikimų, kurie, laimei, pasibaigė be aukų. Jų išvengti padėjo budrūs gelbėjimo tarnybos budėtojai. Šią vasarą Kauno marių gelbėjimo tarnyba jau suteikė pagalbą, 32 poilsiautojams, atsidūsiems kritiškoje būklėje. ("Tiesa")

RAŠYTOJŲ GIMTINĖS IR MEMORALINĖS PARODOS

"Literatūroje ir mene" Vytautas Paulaitis — Lietuvos kultūros ministerijos kultūros paminklų apsaugos ir muziejų valdybos vedantysis inspektorius rašo, kad malonu matyti, kad vis daugiau žmonių aktyviai domisi kultūros palikimu ir laisvalaikį praleidžia, keliaudami ir plėsdami savo akiratį. Per vasaros atostogas moksleiviai ir kiti keliautojai gausiai lanko P. Cvirkos gimtinę Klagiuose, Jurbarko rajone; S. Nėries namą Palemonė; V. Mykoliaičio-Putino gimtinę Pilotiškėse, Prienų rajone; Žemaitės tėviškę Bukantėje, Plungės rajone; V. Mickevičiaus-Krėvės tėviškę Subartonyse, Varėnos rajone; A. Žukausko-Vienulio namą ir A. Baranausko klėtelę Anykščiuose; J. Biliūno gimtinę Niūronyse ir Didžiulių sodybą Griežionėlėse, Anykščių rajone; T. Mano namą Nidoje; I. Simonaitytės namą Priekulėje, Klaipėdos rajone. Tai valstybiniai muziejai arba jų filialai. Rašytojų atmintį taip pat saugo Vilniaus rašytojų muziejus ir Literatūros muziejus Kaune.

Visuomeninės parodos įrengtos V. Kudirkos klėtelėje Paežeriuose, Vilkaviškio rajone; P. Vaičiūno — Piliakalnyje, Jonavos rajone; L. Kondrotavičiaus — V. Sirokomlės dvarelyje — Bareikiškėse, Vilniaus rajone; M. Katkaus gimtajame name — Ažytėnuose, Kėdainių rajone; P. Višinskio gimtinėje Ušnėnuose, Kelmės rajone ir kitur.

Neseniai restauruotas istorijos paminklas — dviaukštė klėtis Panevėžio rajono Ustronijos vienkiemyje, kur lankydavosi ir rašė J. Tumas-Vaižgantas. Užsimota geriau sutvarkyti Maironio gimtosios sodybos vietą Pasandravyje ir tėviškę Bernotuose. Susirūpinta S. Stanevičiaus tėviškės išsaugoji-

mu Raseinių rajone. Gabrielės Petkevičaitės - Bitės gimtinėje Pužiniškyje, Panevėžio rajone, paminklo restauracija numatoma baigti 1987 metais.

Kelmės rajone, Užventyje, rašytojos Šatrijos Raganos memorialinės sodybos remonto darbus Užvenčio tarybinis ūkis numato pradėti 1987-aisiais metais. Rašytojos memorialinė paroda bus įrengta Židikių, Mažeikių rajone, gyvenvietės centre, buvusiam valsčiaus pastate, kurio remontas bus baigtas šiemet. Jau restauruota ir Židikių kapų koplyčia, kur palaidota rašytoja.

Telšių rajone, Džiugėnuose, namas, kuriame 1863-65 m. gyveno Žemaitė, bus restauruojamas ir jo dviejuose kambariuose bus, dar šį rudenį, įrengta rašytojai skirta parodėlė.

Rašytojų Sofijos Pšibiliauskienės ir Marijos Lastauskienės - Lazdynų Pelėdos tėviškė Paragiuose (Akmenės raj.) rajono kultūros skyriaus lėšomis bus restauruota 1987 m.

Sunku suprasti ir patikėti, kada tame pačiame puslapyje skaitai, kad ne visur rašytojų memorialiniais paminklais rūpinamasi tinkamai. Biržų rajonas yra apleidęs B. Sruogos ir K. Jakubėno tėviškes. Alfonsas Misevičius rašo, kad Kaltinėnuose rašytojo D. Poškos kapas menkai teprižiūrimas. Antkapis, gražus obeliskas, kerpėmis apaugęs, nebegalima išskaityti užrašų. Apsilankęs Užventyje, nustebo, kad vietos gyventojai nežinojo, jog čia yra gimusi Šatrijos Ragana.

Paraigiai — rašytojų Sofijos ir Marijos Ivanauskaičių gimtinė. Čia stovi kuklus medinis namas. Jame buvusi memorialinė paroda. Buvusi... Dabar čia nieko nėra. Namas jau keleri metai remontuojamas, muziejus uždarytas. Niekas nežino, kada jis bus atidarytas. Apleistas ir gražus parkas. Ūkiniai pastatai griūva: be stogų, be durų, tik sukrypusios sienos. Vasarą čia lankėsi net keturios ekskursijos. Žmonės domisi žinomų rašytojų atminimu, tik patys šeiminkai jo nebrangina. Net ir kelias nuo vieškelio iki rūmų duobėtas, nesutvarkytas.

Justa Adomonytė, keliavusi su Vilniaus

Religinėje šalpoje dirbantys buhalteris Jonas Sidtis ir mašinistė Ona Sidtis.

mokytojų ekskursija po Žemaitiją, rašo, kad tekę lankytis Užventyje, kur 1887-98 m. gyveno rašytoja, visuomenės veikėja M. Pečkauskaitė - Šatrijos Ragana. Jie žinoję, kad ant Ventos kranto stovi seni namai, kuriuose gyveno rašytoja. Deja, juos privažiavę, buvo nustebinti, kad neradę jokios iškabos, lentelės, nurodančios, jog čia gyveno garsi rašytoja. Name įsikūręs kraštotyros muziejus. Buvo sekmadienis, o ant durų kabojo spyna. Už namo plytėjo aukštos žolės, daržai, medžiai. Netoliese buvo ir sodyba, kurioje gyveno Šatrijos Ragana. Namas pasislėpęs tarp daržų ir šiltnamių. Namo sienos prašosi remonto, sukrypę suoleliai, išdaužyti langai, nešvarus kiemas. Prie namo galima prieiti tik siauručiu takeliu. Ar tai tie patys buvę Užvenčio rūmai, Šatrijos Raganos aprašyti geriausiuose jos kūriniuose — "Sename dvare" ir "Viktu-tėje?" Šie namai iš tolo nepanašūs į įvai-

riuose leidiniuose spausdinamas namo nuotraukas.

Julius Tamaliūnas rašo, kad grupelė šiauliečių, literatūros gerbėjų, bandė aplankyti trijų didžiųjų žemaičių rašytojų — Žemaitės, Šatrijos Raganos ir Lazdynų Pelėdos — memorialines vietas. Ką jie ten pamatę, juos labai apvylė.

Paragiuose Lazdynų Pelėdos sodyba ap-leista. Kai kurie pastatai jau tik griuvėsiu krūva. Iš buvusio muziejaus eksponatai kažkur išvežti, niekas čia nieko nesaugo ir niekas nieko nežino, nors nuo vieškelio atsukta rodyklė teigia čia esant muziejų.

Židikuose (Mažeikių raj.) anksčiau buvęs gražus Šatrijos Raganos muziejėlis išnyko po gaisro prieš kelerius metus.

DERLIAUS NUĖMIMAS ŠIAULIŲ RAJONE

Varputėnų tarybiniame ūkyje, pagerėjus orams, į bulvių laukus išriedėjo du kombai-

Eino nuo 1972 metų!
Perskaitęs duok kitam!
Jei gali, padaugink!

LKB KRONIKA NR. 67

Siame numeryje:

1. Palainintojo Mykolo GIEDRAICIO jubiliejaus atgarsiai.
2. Dėkojame!
3. Laškas Kronikos redakcijai (Sustokime ir panastykime!)
4. Saugumas terorizuoja kun. Joną-Kastytį NATULIONĮ.
5. Protestai nesiliauja.
6. Iš teismo salės.
7. Medžiaga iš Kronikos archyvo.
8. Mūsų kaliniai.

1985m. liepos 16d.

Lietuva.....1985m.

Lietuvių katalikų religinės šalpos kompiuteryje kraunami pagrindžio spaudos tekstai iš Lietuvos žurnalistams, akademikams, žmogaus teisių organizacijoms. Inž. Jonas Ulėnas ir programuotojas Sy Klausner, talkinant Marijonai Skabeikienei, pirmieji pritaikė lietuviško šrifto programą IBM PC ir panašiams kompiuteriams.

nai, bet jie stoviniavo, nes trūko transporto bulvėms iš lauko išvežti. Dėl darbo jėgos stokos nenaudotas trečiasis ūkio kombainas.

Lėta sparta buvo ir Raudėnų tarybiniame ūkyje. Dideliame, pakankamai pradžiuosiam bulvių lauke dirbta tik dviem kombainais, o trečiasis stovėjo garaže.

Daug kur ne tik lėta darbų sparta, bet ir dideli derliaus nuostoliai. Ginkūnų daržininkystės tarybiniame ūkyje nuimtą aštuonių hektarų morkų lauką patikrino kontrolieriai ir rado, kad jame palikta 45 tonos morkų.

Raudėnų tarybiniame ūkyje, aštuonių hektarų bulvienoje, palikta apie 48 tonos bulvių. Daug bulvių buvo dirvos paviršiuje pažaliavusios. Šiame lauke bulves kasė

Gruzdžių tarybinio ūkio technikumо moksleiviai. Jie nebesurinko iš kombainų išbyrėjusių bulvių.

Bubių, Gilvyčių ir Varputėnų tarybiniuose ūkiuose daug bulvių ir daržovių sužalojama, netinkamai nuimant, rūšiuojant ir kraunant į siuntas. Bulvės sužalotos tinka tik sušerti gyvuliams. Morkų ir kopūstų atliekos sudarė 30%.

Bulvių ir vaisių supirkimui iš gyventojų paspartinti nesiėmė Šiaulių koopsajunga. Labai mažai supirkta obuolių, o taip pat ir kaulavaisių bei uogų. Dėl neorganizuotumo nė vienos tonos bulvių, kopūstų, morkų, burokėlių nebuvo pasidėta žiemai. Šių daržovių trūko ir kai kuriose rajkoopsajungos parduotuvėse. ("Tiesa")

Vilniaus universiteto Mokslinė biblioteka beveik dešimtmečiu senesnė už patį universitetą. Ji savo amžių skaičiuoja nuo 1570 m. Savo mokslinė istorinė reikšmė — ji viena žymiausių Tarybų Sąjungoje. Bibliotekoje 4 su puse milijono knygų. Kasmet aptarnauja 58 tūkstančius skaitytojų. Išduodama jiems per du milijonus leidinių. Biblioteka turi ypač vertingų senų ir retų spaudinių fondą. Joje saugoma 180 tūkstančių leidinių (nuo XV a.). Senų spaudinių rinkinyje yra 311 inkunabulų. Garsių XVI - XVII a. leidėjų Aldų, Plantenų, Elževyrų 700 leidinių. Seniausias inkunabulas — Rabano Mauro "Opus de universo", spausdintas 1467 m. Strasburge. Tai seniausia knyga Lietuvoje, išleista maždaug po 25 metų, išradus spaudą.

Rinkinį senąja slavų kalba — kirilica ir graždanka — sudaro du su puse tūkstančio egzempliorių. Čia yra viena pirmųjų Lietuvoje spausdintų knygų — P. Skorinos "Apaštalas", išleista 1525 m. Vilniuje. M. Smotrickio parengta pirmoji slavų gramatika, išspausdinta 1619 m. Vievyje.

Bibliotekoje rūpestingai saugoma M. Mažvydo pirmoji lietuviška knyga; M. Daukšos, J. Bretkūno, K. Sirvydo, S. Daukanto ir kitų kūriniai. Senųjų lietuviškų knygų fondas didžiausias Lietuvoje ir pasaulyje.

Rankraščių skyriaus pergamentų rinkinyje — kunigaikščių, didikų, vienuolynų privilegijos ir ūkiniai dokumentai, patvirtinti ant šilko virvučių kabančiais vaško arba lako antspaudais. XIV-XV a. pergamentai ir dabar blizga auksu bei ryškiomis spalvomis. Rankraštyne saugomi universiteto profesorių astromo M. Počobuto, istoriko J. Lelevelio ir daugelio kitų asmeniniai archyvai. Bibliotekoje yra Žemaitės, levos Simonaitytės rankraščiai; muzikologės Jadvygos Čiurlionytės ir kultūros darbuotojos Valerijos Čiurlionytės-Karužienės, kraštotyrininkių Elvyros, Michalinos ir Stefanijos Glemžaičių fondai. Pradėta kaupti ir dabartinių universiteto dėstytojų darbai.

Savo fondą perdavė Kalifornijos universiteto archeologė prof. Marija Gimbutienė - Alseikaitė ir rašytoja, pedagogė S. Tomarienė.

Knygų dovanos kadaise davė pradžią pačiai bibliotekai. 1470 m. du didelių knygų rinkinius jai dovanojo humanistas Jurgis Albinas ir karalius bibliofilas Žygimantas Augustas. Vėliau knygas ėmė dovanoti mokslininkai. O dabar biblioteka komplektuojama beveik iš privalomojo egzemplioriaus knygų. ("Tarybinė moteris")

AR VIRPĖJO ŽEMĖ?

"Tiesoje" rašoma, kad rugpjūčio 31 d. įvyko žemės drebėjimas Moldavijos ir Rumunijos teritorijoje. Tie vilniečiai, kurie aną savaitgalio vakarą ilgėliau užtruko, žiūrėdami naktinę televizijos programą, turėjo progą stebėti ne visai įprastus mūsų krašte reiškinius: viršutiniuose namų aukštuose siūbavo lempos, indaujose virpėjo indai, judėjo kėdės ir stalai. Ar galėjo taip būti, klausinėjo tie, kurie jau miegojo ir apie minėtuosius virpesius sužinojo iš pažįstamų ir bendradarbių.

Šiuos virpesius geriausiai juto naujųjų Vilniaus mikrorajonų gyventojai, ypač tie, kurie gyvena virš septintojo aukšto. Karoliniškių, Naujininkų ir Šeškinės mikrorajonuose vilniečiai matė, kaip dreba sekcijoje indai, svyruoja sietynai, o po sėdinčiais — kėdės. Tokie virpesiai truko tris keturias minutes.

Lietuvos geologijos mokslinio tyrimo instituto vyresnysis mokslininkas dr. Povilas Suveizdis sako, kad Lietuvos teritorija yra laikoma seismiškai neaktyvia zona. Tačiau ir iki Lietuvos atskrieja silpnos seisminės bangos, pranešančios, kad kažkur toli įvyko stiprus žemės drebėjimas. Tos bangos pasiekia Lietuvą iš pietų, kaip buvo ši kartą, arba iš Norvegijos jūros, kur irgi dažnai dreba žemė. Šį kartą iki Lietuvos atsirito silpnos šios stichijos bangos, ne daugiau kaip dviejų trijų balų. Tokio stiprumo virpesiai nesukelia jokių avarių. Nenuostabu, kad daugelis Lietuvos gyventojų šį žemės

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, S.J.

DAR APIE SVETIMŲ TIKRINIŲ VARDŲ RAŠYMĄ

Kai kas prikiša "Laiškams lietuviams", kad juose nėra vienodumo, rašant svetimus tikrinius vardus. Taip, vienodumo nėra ir nežinia, ar kada jis bus. Tai yra problema, dėl kurios Lietuvoje jau nuo seniai ginčijasi kalbininkai ir vis šio klausimo kaip reikiant neišsprendžia. Dabar ten yra nutarta beveik visus svetimus vardus transkribuoti. Žinoma, tokiu būdu yra pasiekta tam tikro vienodumo, bet kas iš to? Skaitydamas tuos transkribuotus vardus, dažnai nežinai, apie ką ten kalbama, kaip iš tikrųjų originalia kalba tas žodis rašomas. Štai, pavyzdžiui, rašant apie tenisą, kartais yra minimas kažkoks **Rozuolas**. Kažin ar daug kam ateitų į galvą, jog tai rašoma apie australų teniso žvaigždę **Rosewall**? Be to, toji transkripcija nėra labai tiksli. Ne visuomet mes savo rašmenimis galime atkurti tikslų kitos kalbos žodžio tarimą. Tas pat yra, pavyzdžiui, su **Nicaragua**. Jis transkribuojamas **Nikaragva**, bet neseniai vienas lietuvis, gyvenęs tos šalies kaimynystėje, prieš tokią transkripciją protestavo, sakydamas, kad jau tiksliau būtų rašyti **Nikaraguva**.

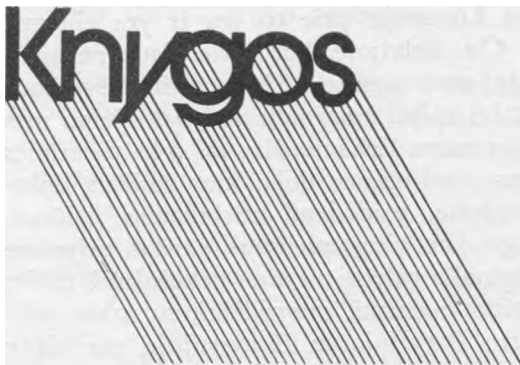
Transkribuojant svetimus vardus, reikėtų būtinai, bent pirmą kartą, skliausteliuose duoti originalią to vardo rašybą. Atrodo,

drebėjimą pramiegojo. Silpnos žemės drebėjimo bangos Lietuvą pasiekia kas penkeri, septyneri metai. Pavyzdžiui, kai tose pačiose platumose drebėjo žemė 1977 m. kovo 4 d., iki Lietuvos buvo atsiritusios trijų - keturių balų seisminės bangos.

kad Lietuvoje prie to jau ir yra einama.

Čia, išeivijoje, kai kurie, daug nepagalvoję, tuoj pasako: "Mes turime svetimus vardus rašyti originalia rašyba!" Jeigu mes neturėtume linksniuotųjų, tai toks patarimas būtų visai geras, deja, mes žodžius linksniuojame, pridėdami atitinkamas galūnes. Jeigu jau visus svetimus vardus rašytume originalia rašyba, jų visai nekeisdami, tai ką turėtume daryti, pavyzdžiui, su tokiu sakiniu: "Paryžiuje ir Florencijoje yra daug meno muziejų"? Atrodo, kad reikėtų taip parašyti: "Paris ir Firenze yra daug meno muziejų". Nemanau, kad toks sakinyss kam nors patiktų. Ne geriau būtų, jeigu prie tų žodžių (Paris ir Firenze) prikergtume lietuviškas galūnes. Problemos neišspręstų nė apostrofai. Mėginkite, pavyzdžiui, prie vardų **Chicago** ir **Waterbury** po apostrofų pridėti lietuviškas linksnių galūnes — tai bus ne vardai, bet kažkokios kerėplos.

Visi išeivijos kalbininkai (Dambriūnas, Jonikas, Salys, Skardžius) buvo tos nuomonės, kad tokius vardus, kurie jau Lietuvoje nuo seniau buvo transkribuojami (pvz., Čikaga, Niujorkas, Filadelfija, Kalifornija), reikėtų ir čia, išeivijoje, taip rašyti. Tačiau ką daryti su kitais vardais, kurie nėra taip įprasti, kurie Lietuvoje nebuvo daug žinomi? Toks vardas galėtų būti kad ir **Cleveland**. Lietuvoje jis nebuvo daug žinomas, bet čia yra labai dažnai vartojamas mūsų spaudoje. Lietuvoje jį rašo **Klivlendas**. Žinoma, ši transkripcija nėra tiksli. Reikėtų rašyti **Klyvlendas**, nes angliškai čia aiškiai tariama ilgoji **y**. Dar blogiau su **Miami Beach**. Lietuvoje išleistuose žodynuose (lietuvių-anglų ir anglų-lietuvių) rašoma **Majami Bicas**. Kai mano studentai pamatė taip parašytą šį vardą, tai jiems užteko juoko visai dienai. Jie, vienas kitą sutikę, vis juokdamiesi klausdavo: "Kada važiuosime į Majami Bičą?" Mat žodis **Beach** tariamas su ilgąja **y**. Yra kitas žodis **bitch**. Jis tariamas su trumpąja **i**, reiškia "kalė". Taip yra vadinama ir nepadori moteris, kekšė, prostitutė. Tai yra vienas populiariausių keiksmažodžių Amerikoje. Tad šių dviejų vardų transkripciją tikrai reikėtų tuoj pa-

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Juozas Brazaitis. RAŠTAI. VI tomas. Vienų vieni. Rezistencija. Redakcinė komisija: Alina Skrupskelienė, Česlovas Grincevičius. Aplankas ir viršelis Ados Sutkuvienės. Iliustracijos tekste Pauliaus Jurkaus. Išleido "Į laisvę" fondas lietuviškai kultūrai ugdyti 1985 m. Spausdino "Draugo" spaustuvė, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629. Kieti viršeliai, 578 psl., kaina nepažymėta.

Bronys Raila. TAVE MYLĖTI TEGALIMA IŠ TOLO. Radijo prakalbos į Lietuvą 1983-1985. Leidėjas - mecenatas Kostas Ramonas. Aplankas — Vytauto O. Virkau. Spausdino "Draugo" spaustuvė. 442 psl., kaina 8 dol.

IŠĖJĘS NEGRĮŽTI. Marius Katiliškis gyvenime ir kūryboje. Redagavo Violeta Kelertienė. Aplankas ir knygos meninė priežiūra Vytauto O. Virkau. Aplanko nuotrauka Henrietos Vepštienės. Išleido Al-

gimanto Mackaus knygų leidimo fondas, 7338 S. Sacramento Avenue, Chicago, IL 60629. Tiražas: 800. Spaudė "Draugo" spaustuvė. Kieti viršeliai, 272 psl., kaina 10 dol.

KETURI. Jolanta Malerytė, Saulius Kubilius, Vainis Aleksa, Gintarė Remeikytė. Jaunųjų poezijos rinkinys. Aplankas ir viršelis Jono Kuprio. Išleido "Ateities" literatūros fondas, 10000 South Bell Ave., Chicago, IL 60643. Spaudė "Draugo" spaustuvė. Tai pirmoji bendrinė knyga mūsų jauniausių poetų, kurių gimimo datos tarp 1957 ir 1962 metų. Visi jie jau yra laimėję įvairius jaunųjų kūrybos konkursus, visus juos jungia tas pats gimimo penkmetis, nors kiekvienas jų eina savo keliu, būdingu savam laikui ir savam brožuui.

Anatolijus Kairys. UGNIES DAINA. Trijų veiksmų drama. Prologas ir epilogas. Išleido Lietuvos šaulių sąjunga tremtyje. Spaudė M. Morkūno spaustuvė, 3001 W. 59th St., Chicago, IL 60629. Tiražas 500 egz. 61 psl., kaina 4 dol.

Antanas Maceina. IŠLAISVINIMO TEOLOGIJA. Visuomeninio Bažnyčios įsipareigojimo pavojai. Išleido savaitraštis "Tėviškės žiburiai" 1986 m. Tiražas 500 egz. 119 psl., kaina nepažymėta.

Balys Gaidžiūnas. IR SAULĖTOS, IR RŪŠČIOS DIENOS. 75 eilėraščiai. Išleido ir spausdino Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos spaustuvė Klyvlende 1986 m. 103 psl., kaina 5 dol.

Į LAISVĘ. Rezistencinės minties ir politikos žurnalas. Nr. 97(134). Leidžia Lietuvių fronto bičiuliai

keisti. Reikėtų rašyti: *Klyvlendas* ir *Majami Byčas* (ar *Bycius*, kaip sako Amerikos lietuviai). Kai kurie mano, kad tokia netiksli šių vardų transkripcija atsirado, nusižiūrėjus į rusiškąją transkripciją.

Jeigu kurie nors vardai nėra taip įprasti, jeigu jie retai vartojami, tai gal reikėtų tik pridėti atitinkamo linksnio galūnę prie originalios to vardo rašybos, pvz.: *Worc esteris*, *Houstonas*, *Waterburis* ir pan. Žinoma, būtų galima vartoti ir apostrofus, bet, kaip jau minėjome, ne visur jie tinka, ypač netinka prie tų vardų, kurie baigiasi balsiais, o ne priebalsiais.

Kai kurių miestų vardai galimi vartoti sakiniuose be jų originalaus rašymo pakei-

timo, pvz.: *Važiuosiu į Los Angeles, į San Francisco. Grįžtu iš Los Angeles, iš San Francisco*. Kai kuriuose linknsniuose galima pridėti žodį "miestas", pvz.: *Gyvenu Los Angeles mieste. San Francisco miestui tai nebūdinga*.

Aišku, šie keli pasiūlymai nėra problemos išsprendimas. Reikėtų dar gerai pagalvoti, pasitarti ir nutarti. Bet kas nutars, kas privers kitus tų nutarimų laikytis? Mes čia neturime autoriteto, kurį visi pripažintų ir jam paklustų. Kas kita egzistuojančiose valstybėse, kur yra Švietimo ministerijos ar kitos panašios institucijos, kurių nutarimų ar įsakymų visi turi laikytis.

DINOZAURAI ALIASKOJE...

175 dinosauro kaulų ir dantų liekanų aptiko paleontologų ekspedicija, vadovaujama dr. Viljamo Klemenso iš Kalifornijos universiteto. Pasak jo, dinozaurai Aliaskoje dar gyveno prieš 70 milijonų metų. Radiniai dar kartą patvirtino, kad tie gyvūnai negalėjo išnykti dėl kokio kosminio kataklizmo, bet juos išnaikino pamažu kintanti aplinka.

170 TŪKSTANČIŲ VIETŲ MEČETĖ

Šventajame musulmonų mieste Medinoje pradėta didinti pranašo Mahometo mečetė. Po rekonstrukcijos joje tilps 170 tūkstančių žmonių.

VALGYMO LAZDELIŲ PROBLEMA

Nors tradicinėje Japonijos virtuvėje pastaruoju metu vyksta daug pakitimų, tačiau valgymo lazdelių eilinis japonas dar negali atsisakyti. Valgymo lazdelės pagal higienos taisykles yra vienkartinės, todėl jų suvartojama astronominiai kiekiai. Pavyzdžiui, 1984 m. vien tik restoranuose suvartota 11,3 milijardų lazdelių. O kiek jų suvartota privačiuose namuose, apskaičiuoti neįmanoma.

Anksčiau panaudotos lazdelės buvo deginamos virtuvėse, o dabar jos išmetamos į šiukšlių dėžes. Lazdelėms reikia daug medienos, o jos Japonijai

tris kartus per metus. Redaguoja Juozas Baužys, 7225 W. Higgins Avė., Chicago, IL 60656. Administracija: J. Prakapas, 14 Thelma Dr., Bakersfield, CA 93305. Metinė prenumerata: JAV, Kanadoje ir Australijoje — 10 JAV dol., Europoje ir P. Amerikoje — 7 JAV dol.

EIKIME MUDU ABUDU. Nauja plokštelė. Harmonizuota lietuvių liaudies muzika. Balio Pakšto birbynių trio; Čikagos kanklių ansamblis, vadovaujamas Emilijos Pakštaitės-Sakadolskienės; Rūta Pakštaitė, sopranas; Algis Grigas, baritonas. Plokštelę platina Verra Records, 3001 W. 59th St., Chicago, IL 60629.

labai trūksta. Ta mediena importuojama iš Filipinų ir Indonezijos. Gatavų lazdelių įvežama iš Pietų Korėjos. Kinai pradėjo vartoti lazdeles, pagamintas iš lengvai plaunamų plastmasių, bet japonai reikalauja medinių.

ROBOTŲ ATEITIS

Numatoma, kad per ateinančią dešimtmetį robotai pakeis apie 4% dabartinės darbo jėgos. Robotų gamyba pareikalaus apie 50.000 naujų darbininkų. Žinoma, tie nauji darbininkai turės būti vienos ar kitos srities specialistai. Tai privers jaunuolius baigti aukštesniasias mokyklas, o po to lankyti bet kurią mokyklą įsigyti specialybei, nes be jokios specialybės bus sunku gauti darbą. Taip pranašauja Society of Manufacturing Engineers (SME) ir Michigan universitetas.

Jie taip pat numato, kad metinė robotų gamyba JAV pakils nuo 5000 (1986 m.) iki 10.000 (1996 m.) ir iki 20.000 (2000 m.), o metinė apyvarta — nuo dabartinės 240.000 dol. iki 637.000 dol. (1995 m.). Didžiausias robotų panaudojimas bus automobilių pramonėje. Jie pakeis dažytojus, kniedytojus, mašinų operatorius ir pan. Atrodo, kad ateityje ne tik automobiliai, bet ir kitos prekės bus pagamintos ne žmogaus, bet roboto mechaninėmis rankomis.

ATMINTIS IR AMŽIUS

Įprasta sakyti, kad atmintis senstant blogėja. Šiuo teiginiu suabejojo kai kurie anglų psichologai. Jie paprašė 175 žmones atsakyti į anketos klausimus ir patiems penkių balų sistema įvertinti savo atmintį. Daugiausia klausimų lietė kasdieninį gyvenimą: prekių kainas, straipsnių turinius laikraščiuose, draugų gimtadienius, adresus, telefonų numerius, dainų žodžius, vaikystės prisiminimus ir t.t. Apklausoje dalyvavo trys grupės žmonių: nuo 20 iki 39, nuo 40 iki 59 ir vyresnių kaip 60 metų. Maksimali balų suma buvo 130. Jauniausia žmonių grupė savo žinias įvertino vidutiniškai 86, vidutinio amžiaus — 87, o pagyvenusių žmonių — 79 balais.

Apdorojus duomenis, paaiškėjo, kad ryškiausias skirtumas tarp jaunų ir pagyvenusių žmonių grupės — įsimenant vardus, pavadinimus ir skaičius. Seni žmonės tokią informaciją kur kas prasciau įsimena negu jauni ir vidutinio amžiaus žmonės. Sensant ypač sunku prisiminti vardus ir telefono numerius. Tačiau seni žmonės nė kiek nenusileidžia jauniems, jei reikia prisiminti perskaitytos knygos turinį, įdomios televizijos laidos ar iš anksto numatyto susitikimo laiką, gimtadienių datas, vaikystės įvykius, matytus veidus. Seni žmonės laiku atsako į laiškus, reguliariai vartoja vaistus.

Mokslininkai linkę manyti, kad atmintis senstant iš esmės nesusilpnėja. Vidutinio amžiaus žmonių atmintis, palyginti su jaunų, net pagerėja, o sulaukus 60 metų, nedaug tesusilpnėja ir tik kai kurioms informacijos rūšims. Prasčiau įsimename tai, kas iškalama mechanškai, bet loginė atmintis senstant netgi pagerėja, nes žmogus ilgainiui išsiugdo žinių kaupimo sistemą, ir nauji faktai atsiduria iš anksto jiems paruošose “lentynėlėse”.

MOTERŲ DAUGUMA

Britų demografai apskaičiavo, jog moterų žemėje gausėja sparčiau nei vyrų. Jų manymu, 2000 metais dailiosios lyties atstovų mūsų planetoje bus apie 3 milijardus. Taigi 175 milijonais daugiau negu vyrų.

PIRMENYBĖ NERŪKANTIEMS

JAV-se nerūkantys turi daugiau galimybių gauti darbą, pasirinkti profesiją negu rūkoriai. Tai paaiškėjo iš anketos, kurią užpildė šimtas žymiausių Amerikos kompanijų direktorių. Dauguma jų pareiškė, kad, turėdami galimybę pasirinkti, į darbą priimtų nerūkančius. Tik trys kompanijų vadovai atidavė pirmenybę rūkioriams. O kokia rūkančiųjų direktorių (jų buvo 24%) nuomonė? Jie visi priimtų į darbą tik nerūkančius!

Trumpai iš visur

■ Vatikano naujais potvarkiais, krašto vyskupų konferencija gali suteikti teisę kariuomenės ordinarui steigti savas kunigų seminarias, nepriklausyti vietos vyskupui, turėti savą kariuomenės vyskupą, neturintį jokių tiesioginių pareigų kitoje vyskupijoje.

■ Pasaulyje klierikų, besiruošiančių į kunigus, skaičius nuo 1970 iki 1984 m. padidėjo 7.311. Didžiausias padidėjimo procentas Afrikoje. Apie tai pašaukimų dienos proga paskelbė popiežius Jonas Paulius II.

■ JAV-se yra 6.000 vyrų pranciškonų, 40.000 moterų pranciškonų ir 55.000 tretininkų. Iš viso — apie 100.000 šv. Pranciškaus sekėjų.

■ Čekoslovakijoje liepos mėnesį daugiau kaip 100.000 tikinčiųjų dalyvavo maldininkų kelionėje į Levocos Marijos šventovę.

■ Nikaragvos vyskupai bendru laišku kreipėsi į viso pasaulio vyskupų konferencijas, atkreipdami dėmesį į didėjančią spaudą Bažnyčiai. Vyskupai yra nuolat puolami, šmeižiami, tam panaudojant spaudą, radiją, televiziją. Valstybės saugumas sten-

giasi savo kontrolėn paimti kunigus ir veiklesnius pasauliečius. Ištremta 17 kunigų ir dvi seselės. Uždaryti katalikų laikraščiai “Iglesia” ir “La Prensa”, uždaryta katalikų radijo stotis. Mėginama sukurti valdžiai paklusnią vadinamą “Liaudies Bažnyčią”.

■ Tarptautinėje Lions organizacijos konvencijoje New Orleans mieste buvo pagerbta motina Teresė. Jai įteiktas Humaniškumo žymuo ir 25.000 dolerių premija.

■ Filipinuose musulmonai pagrobė 10 seselių vienuolių. Į karmeličių vienuolyną buvo įsibrovę net 40 ginkluotų vyrų. Musulmonai pareikalavo tai sričiai duoti autonomiją ir sumokėti 100.000 dol. vaduotpinigių. Pagrobtas ir baptistų dvasininkas Brian Lawrence. Jo laukianti kūdikio žmona įstengė nuo pagrobėjų pasislėpti. Seseles musulmonai greit paleido, kaip spaudoje skelbta, už 10.000 dol. vaduotpinigių ir dar paėmė 2 automatinius šautuvus bei du trumpų distancijų kalbėjimosi aparatus (Walkie-talkie). Misininkas Lawrence paleistas po 6 dienų.

■ Vyskupui Julijonui Steponavičiui Baltų laisvės lyga liepos 30 d. paskyrė 1986 m. žymenį, pagerbdama jo pasiaukojimą, ginant pavergtos Lietuvos žmonių pilietines teises, religines laisves ir tautinę savigarbą. Vyskupas yra okupantų ištremtas iš Vilniaus į Žagarę. Šiemet yra vyskupo trys sukaktys: 75 m. amžiaus, 50 m. kunigystės ir 25 m. ištrėmimo. Apie jį plačiai rašo užsienio spauda. Visuotiniu įsitikinimu, jis yra “in pectore” (paslaptį) pakeltas į kardinolus.

■ Į Kubą nuvykusi Nobelio laureatė Motina Teresė įtikino Castro leisti tame komunistų krašte atidaryti Meilės Misininkų vienuolijos namus. Apie tai ji liepos 8 d. pranešė susirinkusiems į bažnyčią Havanos uoste žmonėms. Kuboje įkurtas seselių padalinys bus daugiau maldos namai.

■ Austrijoje Salzburgo parlamentas svarstė religinio persekiojimo klausimą Lietuvoje. Salzburgo krašto viršininkas dr. Haslauer pasisakė, kad jis pats dėjo pastangų apginti persekiojamus krikščionis, ypač kun. Alfonsą Svarinską.

■ Lietuvos vyčių seime pirmininku 1986-1987 metams išrinktas Pranas Petrauskas (Syracuse, NY); vicepirmininkai: Algirdas Budreckis (Brockton, MA), Pranas Peterson (New Haven, CT), Marytė Lepera (Philadelphia, PA), sekretorė Mary Juzėnas (Čikaga).

■ Lenkijoje, Balstogėje, liepos 15 d. mirė kun. dr. Kazimieras Gečys, autorius knygos “Katalikiškoji Lietuva”. Buvo gimęs 1904 m., taigi išgyveno 82 m. Kunigu jį įšventino arkiv. J. Matulaitis 1925 m. Studijas gilino Stepono Batoro universitete, pa-

siekė daktaro laipsnį už disertaciją apie blaivybę Žemaičių vyskupijoje. Okupantų išblokštas iš tėvynės, atvykęs į JAV, Fordhamo universitete pasiekė antrą doktoratą. Kai kurį laiką profesoriavo tame universitete. Išėjęs pensijon, gyveno Romoje, Medeline, Putname, kol išvyko Lenkijon.

■ Popiežius Jonas Paulius tūkstančiams maldininkų, susirinkusių į Castelgandolfo, priminė Lietuvą, kalbėdamas: “Mano mintys dabar krypta į Lietuvos Bažnyčią, į brolius ir seseris tos lietuvių tautos, kuri man yra ypatingai brangi”. Priminė Šiluvos šventovę, kuri yra tapusi lietuviško pamaldumo į Mariją širdimi. Priminė Lietuvos krikšto 600 metų sukaktį, maldaudamas, kad jaunoji karta įstengtų perimti tikėjimo dovaną ir ištikimai perduotų kitiems.

■ JAV-se yra 609 katalikų periodiniai leidiniai. Jų tiražas yra 27.834.760. Tiražas kyla, ypač katalikų žurnalų.

■ Italijoje, Rimini mieste, prie Adrijos jūros, italų katalikų jaunimo sąjūdis “Išlaisvinimas per bendravimą” metiniame susitikime svarstė temą: “Komunikacijos, spaudos ir informacijos vaidmuo mūsų bendruomenėje”. Buvo ir spaudos paroda, kur matėsi Lietuvos pogrindžio “Aušra” ir “Katalikų Bažnyčios kronika”. Per 7 dienas iš viso atsilankė apie 700.000 žmonių. Suteikta žurnalizmo premija Nikaragvos katalikų dienraščio “Prensa” vyr. redaktoriui Pablo H. Quatra. Sandinistai šį dienraštį uždarė.

■ Anglijos katalikų savaitraštį “The Universe”, paplitusį Londone ir visame krašte, redaguoja lietuvaitė Rowane Pasco. Ji krikštyta Londono lietuvių bažnyčioje ir pasisako, kad yra lietuvių kilmės.

■ Vysk. L. Povilonis ir kun. J. Butkus buvo iš Lietuvos nuvykę į Acheną dalyvauti tarptautiniame Mariologijos kongrese, kuris ten vyko rugsėjo 10 - 14 d.

■ Dr. C. Everett Koop, kuris turi JAV Surgeon General titulą, kalbėdamas Čikagoje, pareiškė, kad pornografija sudaro pavojų net ir amerikiečių sveikatai, nes sukelia antihumaniškus impulsus, veikdama į žmogaus gyvuliškąją pusę.

■ Italijoje, Gazzada vietovėje, netoli Varese miesto, evangelizacijos centre penkias dienas vyko katalikų intelektualų seminaras, tema “Pabaltijo tautų religinė istorija”. Jo garbės pirmininkas buvo prel. A. Bačkis. Tema parinkta ryšium su krikšto sukaktimis Latvijoje ir Lietuvoje.

■ Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejaus minėjimas Šv. Petro bazilikoje, Romoje, įvyks 1987 m. birželio 14 d. Tačiau iškilmės vyks visą savaitę, nuo birželio 11 d. iki birž. 19 d. Tuo metu bus reprezentacinė

lietuvių religinio meno paroda, istorinis seminaras. Iškilmėse Šv. Petro bazilikoje giedos Lietuvių operos choras, nuskridęs iš Čikagos. Dalyvaus ir kiti lietuvių chorai. Dalyvaus ir pats popiežius. Numatoma, kad į Romą suvažiuos apie 2000 lietuvių iš viso pasaulio.

■ Okupuotoje Lietuvoje krikšto jubiliejaus minėjimas įvyks 1987 m. birželio 28 d. Vilniuje. Buvo vysk. J. Preikšo kreiptasi į okupuotos Lietuvos vyriausybę, kad jubiliejaus proga grąžintų katedrą, Šv. Kazimiero bažnyčią ir Klaipėdos Taikos Karalienės bažnyčią. Gautas neigiamas atsakymas.

■ JAV-se centrinis Lietuvos krikšto jubiliejaus minėjimas įvyks Čikagoje 1987 m. lapkričio 26-29 d., o Vašingtone — 1987 m. birželio 28 d. Kanadoje centrinės jubiliejaus iškilmės bus Toronte 1987 m. lapkričio 14-15 d.

■ Liurdą gegužės 22-26 d. aplankė 17.200 karių. Jų tarpe buvo 7.000 prancūzų, 4.500 vokiečių, 2.500 italų, 450 anglų ir šimtai austrų, šveicarų, portugalų, amerikiečių ir kitų. Du vokiečių kariai, aplankę Liurdą, įstojo į kunigų seminariją.

■ Nikaragvoje marksistinė vyriausybė vis labiau rodo priešpauldį Katalikų Bažnyčiai. Uždarė katalikų radiją. Kardinolo Miguel Obando y Bravo namams buvo sustabdę elektros tiekimą.

■ Buvęs jėzuitų žurnalo “America” redaktorius kun. Thurston N. Davis rugsėjo 17 d. mirė, gavęs širdies smūgį. Buvo aukštuosius mokslus baigęs Harvardo universitete. Mirė sulaukęs 72 m. amžiaus.

■ Lietuvos krikščionybės 600 metų sukakčiai paminėti Lietuviškosios skaitybės fondas išleido pašto ženklą su lietuvišku kryžiumi, su datomis 1387 - 1987 ir su užrašu: “Christianitas Lituaniae”. Sukūrė dail. Julius Špakevičius. Ženklas keturių spalvų.

■ Vatikane rugsėjo 30 d. prieš algų išmokėjimą 3000 pasauliečių tarnautojų plėšikai norėjo pagrobti išdą. Jau buvo perlipę sieną, bet aliarmas juos nubaidė.

■ Amerikos Baltų laisvės lyga, kurios centras yra Los Angeles mieste, paskyrė Laisvės žymenį vyskupui Julijonui Steponavičiui, esančiam ištėrime Lietuvoje. Vysk. Steponavičius spalio 18 d. sulaukė 75 m. amžiaus, be to, švenčia 50 m. kunigystės ir 25 m. vyskupavimo sukaktį. Baltų laisvės lyga pasiuntė jam telegramą į Žagarę, kur ištremtas gyvena, kviesdama atvykti į žymenio įteikimo iškilmės. Abejojame, ar vyskupą išleis, bet iškilmės vis tiek nutarta ruošti, pakviečiant žymius amerikiečius. Meninę dalį atlikti buvo pakviesti lietuvių, estų, latvių solistai.

J.Pr.

1986 M. „LAIŠKŲ LIETUVIAMS“ TURINYS

ĮVAIRŪS STRAIPSNIAI

NAUJUS METUS PRADEDANT — Juozas Vaišnys, S.J.	1
VYSK. PAULIAUS BALTAKIO LAIŠKAS — Vysk. P. Baltakis	4
SVARBIAU UŽ VISAS AUKAS — Chiara Lubich	6
ŽMOGAUS IR DIEVO SANTYKIAI — Bruno Markaitis, S.J.	7
TEOLOGINIAI MĄSTYMAI — Vytautas Bagdanavičius 11, 52, 82, 120, 234, 161, 188,	268, 292, 335, 366
MASONAI IR KATALIKAI — P. Daugintis, S.J.	14
PAVYZDŽIO REIKŠMĖ IR GALIA — Aldona Bielskienė	17
DARBO IR TURTO TELOGIJA — A. Mauragis	18
MEDITACIJA VASARIO ŠEŠIOLIKTAJAI — Kun. Jonas	37
DIEVYBĖS AIDAS ŽMOGUJE — Bruno Markaitis, S.J.	41
VEIDU Į KATALIKŲ BAŽNYČIĄ — S. Sužiedėlis	45, 75, 117
TARPUSAVIO MEILĖ — Chiara Lubich	47
YPATINGASIS VYSKUPŲ SINODAS ROMOJE — P. Daugintis, S.J.	48
KRISTAUS LIUDYTOJAI — Chiara Lubich	77
DOGMOS PARADOKSAS — Bruno Markaitis, S.J.	79, 113
RELIGINIO SVYRAVIMO PSICHOLOGIJA — Dr. Petras Celiešius	86
IŠ MIRUSIOS SESERS UŽRAŠŲ — Kun. Juozas Prunskis	90
SAŲMONINGO TIKĖJIMO METAI — Lietuvos vyskupai	109
VIEN DUONOS NEUŽTENKA — Chiara Lubich	124
AR TIKRAI BUVO BIBLIJOJE APRAŠYTAS TVANAS? — J.E.	125
TĖVŲ PAVYZDYS — Bruno Markaitis, S.J.	128
MOTINA — MEILĖS IR AUKOS SIMBOLIS — Bruno Markaitis, S.J.	145
SEKMINĖS — Šv. Dvasios šventė — V. Kolyčius	150
MŪSŲ VISUOMENĖS SKALDYMO PRIEŽASTYS — Viktoras Nakas	152, 183
KAM PIRMENYBĖ? — Chiara Lubich	157
JUOKAS IR PAJUOKA — Alfonsas Grauslys	158
CHARIZMATIKAI — Leonas Zaremba, S.J.	165
LIETUVIŲ IR ŽYDŲ SANTYKIAI — Prel. M. Krupavičius	169, 191, 227
JĖZAUS SEKĖJAI KLAUSO JO ŽODŽIŲ — Chiara Lubich	186
„LAIŠKŲ LIETUVIAMS“ METINĖ ŠVENTĖ — Red. ir Adm.	213
PARAMA KRIKŠČIONYBĖS JUBILIEJUI — Komitetas	214
SAŲMONINGO TIKĖJIMO METŲ MALDA — Iš Lietuvos	217
ŠLOVĖ TAU, VIEŠPATIE! — Nina Gailiūnienė	219
SEPTYNI GAILESTINGUMO DARBAI SIELAI — Alfonsas Grauslys	224
DIEVO DVASIA GYVENA MUMYSE — Chiara Lubich	226
TAUTINIO IR RELIGINIO ŠVIETIMO RŪPESČIAI — Juozas Masilionis	253
TIKĖJIMAS — Donatas Slapšys, S.J.	256
LABDARYBĖS DARBAI SIELAI — Alfonsas Grauslys	264
NESIŽVALGYTI ATGAL — Chiara Lubich	271
PAMOKSLAS PAMOKSLININKAMS — Nijolė Gražulienė	272
KŪRĖJO DIEVO PLANAS — P. Daugintis, S.J.	274
LIETUVOS KRIKŠTO JUBILIEJUI ARTEJANT — Lietuvos vyskupai	289
DIEVO ŽODŽIO GALIA — Vertė D.S.	294
IŠSIGELBĖTI ŠAUKIANTIS BALSAS — P. Daugintis, S.J.	296

BŪKITE TOBULI — A. Mauragis	300
KRYŽIAUS MEILĖ — Chiara Lubich	301
LIETUVOS KRIKŠČIONYBĖS SUKAKTIS — Jonas Kavaliūnas	325
DŽIAUGSMAS, GRĮŽUS PAKLYDUSIAI AVELEI — Chiara Lubich	333
MINTYS APIE VILNIAUS KATEDRĄ — Leonas Zaremba, S.J.	334
LIETUVIŠKI PAPROČIAI: LAPKRITIS - Danutė Bindokienė	340
LABDARYBĖS DARBAI SIELAI — Alfonsas Grauslys	343
AR TYLĖJIMAS VISUOMET YRA AUKSAS? — Lina Grigaitytė	345
KALĖDŲ NUOTAIKOS — Juozas Vaišnys, S.J.	361
KALĖDOS IR... AMŽINOS KALĖDOS — Kun. Jonas	363
LIETUVIŲ KATALIKŲ RELIGINĖ ŠALPA — Red.....	364
NE BAIMĖS, BET MEILĖS DVASIA — Chiara Lubich	365
LIETUVIŠKI PAPROČIAI: GRUODIS — Danutė Bindokienė	370
PASAULIO LIETUVIŲ ANKETA, 1985-1986 — Dr. K. Trimakas	375
DIDŽIOJI LAIMĖ - H.S. Braun, O.M.Cap.	377

MOKSLAS

IŠ ISTORINIŲ VERSMIŲ — Paulius Rabikauskas	197, 237
AGORAFObIJA — GYVENIMAS PRAGARE — Gražina Kriaučiūnienė	302

ŠEIMA

MEILĖ YRA AUKA — S. Sužiedėlis	20
ŠYPSOKIS — DIEVAS TAVE MYLI — Dalia Staniškienė	22
LANKAI IR STRĖLĖS ŠEIMOJE — S. Sužiedėlis	56
VISUOMENĖ IR ŠEIMA — S. Sužiedėlis	91
VINIŠUMAS IR ATVIRUMAS ŠEIMOJE — Dalia Staniškienė	201
SAŽINĖ BAUDŽIA — Dr. A. Liaugminas	242
TAUTINIO AUKLĖJIMO METODAI IR PRIEMONĖS ŠEIMOJE — Rūta Udrienė	276
ATVIRUMAS IR VINIŠUMAS ŠEIMOJE - Ramunė Kubiliūtė	308
VAIKAS IR APLINKOS ĮTAKA - Mama Ada	351
KAIP JAUNIMAS GALĖTŲ PRISIDĖTI PRIE LIET. IŠLAIKYMO - Rūta Udrienė	380

JAUNIMAS

PRAĖJUSIŲ METŲ JAUNIMO KONKURSO APŽVALGA — Redaktorius	23
DĖL KO JAUNIMAS NUTOLSTA NUO RELIGIJOS — Konkurso dalyvės	23
DĖL KO JAUNIMAS NUTOLSTA NUO RELIGIJOS — Konkurso dalyviai	58
VAIKŲ NESUSIPRATIMAI SU TĖVAIS - J. Vaišnys, S.J.....	95
MOTERŲ KOVA UŽ LYGIAS TEISES — Redakcija	132
AR SUNKU BŪTI LIETUVIU SVETIMAME KRAŠTE? — Rima Polikaitytė	175
PLIUSAI IR MINUSAI BŪTI LIETUVIU SVETIMAME KRAŠTE - Vida Brazaitytė ..	204
“AŠ IŠ MIŠIŲ NIEKO NEGAUNU” — Paulius Bindokas	243
KOKIOS SAVYBĖS UGDO IR KOKIOS ŽUDO DRAUGYSTĘ — Tauras Radvenis	245
PLIUSAI IR MINUSAI BŪTI LIETUVIU SVETUR — Audra Kubiliūtė	280
DĖL KO JAUNIMAS PRADEDA GERTI, RŪKYTI, VARTOTI NARKOTIKUS — Kęstutis Gorodeckas	282

DĖL KO JAUNIMAS PRADEDA GERTI, RŪKYTI, VARTOTI NARKOTIKUS? —

Gailė Radvenytė	309
PLIUSAI IR MINUSAI BŪTI LIETUVIŲ AMERIKOJE — Andrytė Giedraitytė -	310
PLIUSAI IR MINUSAI BŪTI LIETUVIŲ SVETIMAME KRAŠTE — Edvyna Valkiūnaitė	353
KOKIOS SAVYBĖS UGDO IR KOKIOS ŽLUGDO DRAUGYSTĘ — Paulius Bindokas ..	382
KO MES LAUKIAME IŠ AUKLĖTOJŲ — Auris Jarašūnas	383

KNYGOS

NAUJI LEIDINIAI — Redakcija	25
PASIKALBĖJIMAI SU RŪPINTOJĖLIU — Alf. Tyruolis	61
KARD. J. BERNARDIN ŽODIS APIE L.K.B. KRONIKĄ — Kard. J. Bernardin	134
A. SALIO RAŠTŲ III TOMAS — Alė Rūta	135
ŠVENTOJO KAZIMIERO PENKŠIMTMETI — A.R.	135
LIETUVA PASAULINĖJE LITERATŪROJE — Red.	136
ŠVENTŲ DALYKŲ SUSIGRAŽINIMAS — Nijolė Jankutė	312
NAUJI LEIDINIAI — Red.	315
ATSIMINK, KAS ESI! — Nijolė Jankutė	346
“NIDOS” KLUBO LEIDINIAI — Alė Rūta	350
ATSIŲSTA PAMINĖTI — Red.	390

EILĖRAŠČIAI

DALIA STANIŠKIENĖ	5
DALIA STANIŠKIENĖ ..	73
DALIA STANIŠKIENĖ	148
JONAS AISTIS	181
NIJOLĖ JANKUTĖ	187
ZENTA TENISONAITĖ	233
ZENTA TENISONAITĖ	342

TĖVYNĖJE	27, 64, 102, 136, 177, 206, 246, 284, 317, 354, 384
KALBA	31, 67, 97, 138, 179, 210, 250, 285, 321, 357, 389
ĮVAIRYBĖS	34, 68, 211, 358, 391
ŠYPSULIAI	70, 106, 142, 212, 286, 359
ATGARSIAI	, 140, 251

TRUMPAI IŠ VISUR — visuose numeriuose yra trumpų žinučių iš katalikiškojo pasaulio.

“Laiškai lietuviams” — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Redaguoja Juozas Vaišnys, S.J. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Redakcijos ir administracijos adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636. Tel. (312) 737-8400.

“LAIŠKŲ LIETUVIAMS” KONKURSAS

600 metų Lietuvos krikšto sukakties proga skelbiame dvidešimt aštuntąjį straipsnio konkursą. Daugumas siūlomų temų turi ką nors bendra su krikščionybe, bet pridėdame vieną kitą ir kitokios rūšies temą, tinkančią ypač jaunimui.

Siūlome šias temas:

1. Ką krikščionybė davė Lietuvai?
2. Ką man reiškia būti krikščioniu?
3. Gyvos krikščioniškosios dvasios bruožai.
4. Bažnyčios reikšmė krikščionio gyvenime.
5. Krikščioniškosios dorovės pagrindai.
6. Bažnyčia ir pasaulis.
7. Lietuvių išeivijos religiniai uždaviniai.
8. Krikščioniško gyvenimo pavyzdys (čia galima aprašyti, kad ir beletistine forma, kokį nors pavyzdį, idealų krikščionių, tikrą ar fantazijos sukurtą).
9. Ar mūsų jaunimo organizacijos padeda ugdyti gyvąją krikščionybę?
10. Ar verta dalyvauti lietuviškoje veikloje ir lietuvių organizacijose?
11. Kiek įtakos turi tėvų nuomonė, pasirenkant studijų šaką, profesiją ir gyvenimo draugą ar draugę?
12. Ko dabartinis mūsų jaunimas labiausiai trokšta ir siekia?

Šiame konkurse dalyviams paliekame daugiau laisvės, griežtai neskiriame temų suaugusiems ir jaunimui. Visas temas gali rašyti ir suaugusieji, ir jaunimas, tik jaunimas turi paminėti, kad straipsnis skiriamas jaunimo konkursui. Mat jaunimui bus taikomi švelnesni reikalavimai. Taip pat paliekame laisvę ir šiek tiek kitaip formuluoti temas, laikantis čia nurodytos medžiagos.

Straipsniai, pasirašyti slapyvardžiu, įdėjus į atskirą vokelį savo tikrąją pavardę, adresą ir telefoną, turi pasiekti redakciją iki 1987 m. kovo 1 dienos. Laimėtojams premijos bus įteiktos “Laiškų lietuviams” metinėje šventėje, kuri bus Jaunimo centro didžiojoje saleje gegužės mėn. 17 dieną. Premijoms turime 1500 dol. Premijų skaičių ir didumą nustatys konkurso vertinimo komisija, kurią sudaro: D. Bindokienė, R. Kučienė, A. Markelis, N. Užubalienė ir L. Zaremba, S.J.

“LAIŠKŲ LIETUVIAMS” ESKURSIJA

Šiais metais buvome planavę ekskursiją į Austriją, Vengriją, Jugoslaviją. Ji neįvyko dėl įvairių ne nuo mūsų priklausančių priežasčių. Ateinančiais metais manome pakartoti maždaug tokią pačią ekskursiją, pridėdami ir Italiją, kur bus Romoje 600 m. Lietuvos krikščionybės minėjimas ir arkiv. Jurgio Matulaičio palaimintuoju paskelbimo iškilmės. Kai mūsų planai galutinai paaiškės, tada duosime smulkesnį informaciją.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, S.J. Redaktoriaus pavaduotojas — Antanas Saulaitis, S.J. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Algirdas Grigaitis, Vytautas Kasniūnas, Nijolė Užubalienė, Gediminas Vakarlis. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Telef. 312-737-8400. Nekaltai Pradėtosios Švenč. M. Marijos seserų spaustuvė, Putnam, Connecticut 06260. Metinė prenumerata — 10 dol., atskiras numeris — 1 dol.